

«Կոնվերս Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

2019թ. մարտի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	5
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	8

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

3. Գործունեության նկարագրություն	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	23
7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս	24
8. Արժեզրկումից կորուստներ	24
9. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ/ծախս	24
10. Զուտ առևտրային եկամուտ	25
11. Այլ եկամուտ	25
12. Անձնակազմի գծով ծախսեր	25
13. Այլ ծախսեր	25
14. Շահութահարկի գծով ծախս	26
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27
16. Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	27
17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	28
18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	28
19. Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	34
20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	34
21. Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	35
22. Հիմնական միջոցներ	36
23. Ոչ նյութական ակտիվներ	37
24. Բռնագանձված ակտիվներ	38
25. Այլ ակտիվներ	38
26. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	39
27. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	39
28. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	39
29. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	40
30. Այլ փոխառու միջոցներ	40
31. Այլ պարտավորություններ	40
32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	41
33. Ստորադաս փոխառություններ	42
34. Կապիտալ	43
35. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	43
36. Իրական արժեքի չափում	45
37. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ	49
38. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	50
39. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	51
40. Ռիսկերի կառավարում	58
41. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն	71
42. Կապիտալի համարժեքություն	73

**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Մսն.</i>	<i>31/03/2019թ.</i>	<i>31/12/2018թ.</i>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	44,637,620	40,470,858
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	16	1,003,870	519,791
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	17	3,049,466	5,212,487
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	18	201,636,423	196,282,331
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	19	13,026,362	18,412,950
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20	10,622,624	6,014,343
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	21	1,861,167	2,661,728
Հիմնական միջոցներ	22	6,912,132	6,739,038
Ոչ նյութական ակտիվներ	23	339,489	296,331
Բռնագանձված ակտիվներ	24	1,984,218	1,977,614
Այլ ակտիվներ	25	2,543,640	2,531,906
Ընդամենը ակտիվներ		287,617,011	281,119,377
Պարտավորություններ և կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	26	15,625,398	15,739,521
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	27	20,142	26,583
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28	189,558,835	185,437,965
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	29	16,865,377	16,653,444
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		251,655	199,430
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	715,465	883,265
Այլ փոխառու միջոցներ	30	15,977,609	15,684,413
Այլ պարտավորություններ	31	1,840,151	1,482,664
Պայմանական պարտավորությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	32	74,396	70,056
Ստորադաս փոխառություններ	33	5,986,982	5,852,819
Ընդամենը պարտավորություններ		246,916,010	242,030,160
Կանոնադրական կապիտալ	34	16,416,633	16,416,633
Էմիսիոն եկամուտ		63,233	63,233
Գլխավոր պահուստ		1,898,319	1,898,319
Այլ պահուստներ		3,945,227	4,902,073
Զբաղիված շահույթ		18,377,589	15,808,959
Ընդամենը կապիտալ		40,701,001	39,089,217
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		287,617,011	281,119,377

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել են Բանկի Գլխավոր գործադիր տնօրեն, տնօրինության նախագահի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից 2019թ. ապրիլի 12-ին:

Արթուր Հակոբյան

Դավիթ Ազատյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն
Տնօրինության նախագահ

Գլխավոր հաշվապահ

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն
2019 թվականի մարտի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	01/01/19-31/03/19	01/01/18-31/03/18
Տոկոսային եկամուտ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	7	5,765,928	4,830,769
Այլ տոկոսային եկամուտ	7	21,759	28,857
Տոկոսային ծախս	7	(2,638,805)	(2,248,742)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		3,148,882	2,610,884
Արժեզրկումից կորուստներ	8	(31,536)	(360,319)
Զուտ տոկոսային եկամուտ արժեզրկման կորուստներից հետո		3,117,346	2,250,565
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	9	648,274	574,504
Միջնորդավճարների գծով ծախս	9	(219,122)	(208,690)
Առևտրային արժեթղթերից զուտ օգուտ		(9,066)	17,357
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		89,811	196,661
Զուտ առևտրային եկամուտ	10	313,166	275,478
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ (վնաս)/օգուտ		282,789	265,491
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ (վնաս)/օգուտ		38,772	(46,848)
Ածանցյալ գործիքների գծով զուտ (վնաս)/օգուտ		(8,395)	56,835
Այլ եկամուտ	11	169,342	272,192
Ոչ տոկոսային եկամուտներ		992,405	1,127,502
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(1,329,959)	(1,140,715)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	22,23	(178,648)	(159,642)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	13	(831,250)	(848,325)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(2,339,857)	(2,148,682)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ		1,769,894	1,229,385
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(370,764)	(221,368)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/(վնաս)		1,399,130	1,008,017
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ Հիմնական միջոցների վերագնահատում			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կապիտալի գործիքների հետ կապված գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)			
Շահութահարկի ազդեցություն			
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		-	-
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների հետ կապված գործառնություններից չիրացված օգուտ/(վնաս)		63,206	257,074
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների հետ կապված գործառնություններից իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		(89,811)	(196,661)
Շահութահարկի ազդեցություն		239,259	(15,724)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		212,654	44,689
Այլ համապարփակ եկամուտ/վնաս հարկումից հետո		212,654	44,689
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		1,611,784	1,052,706

**Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2019 թվականի մարտի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	Կանոնադրա կան կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
Հազար ՀՀ դրամ							
Մնացորդն առ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	1,243,064	2,455,998	3,181,073	12,039,610	35,399,611
Կանոնադրական կապիտալի համալրում							-
Հատկացում գլխավոր պահուստին							-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին							-
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	-	-
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						1,008,017	1,008,017
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				44,689	-		44,689
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	-	44,689	-	1,008,017	1,052,706
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա	-	-	-	-	(30,798)	30,798	-
Մնացորդը 2018թ. մարտի 31-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	1,243,064	2,500,687	3,150,275	13,078,425	36,452,317
Մնացորդն առ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	1,898,319	1,844,191	3,057,882	15,808,959	39,089,217
Կանոնադրական կապիտալի համալրում							-
Հատկացում գլխավոր պահուստին							-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին							-
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	-	-
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						1,399,130	1,399,130
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				(926,048)		1,138,702	212,654
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	-	(926,048)	-	2,537,832	1,611,784
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա	-	-	-	-	(30,798)	30,798	-
Մնացորդը 2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	1,898,319	918,143	3,027,084	18,377,589	40,701,001

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2019 թվականի մարտի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

Հազար ՀՀ դրամ	01/01/2019-31/03/2019թ.	01/01/2018-31/03/2018թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	5,326,939	5,715,362
Վճարված տոկոսներ	(2,339,065)	(1,513,891)
Ստացված միջնորդավճարներ	648,274	574,504
Վճարված միջնորդավճարներ	(219,122)	(208,690)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ / վնաս	265,328	339,683
Ստացված այլ եկամուտ	159,670	272,192
Վճարված վարչական ծախսեր	(1,302,912)	(1,140,715)
Այլ գործառնական ծախսեր	(846,456)	(848,325)
Դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	1,692,656	3,190,120
Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/նվազում		
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող արժեթղթեր	(484,079)	44,895
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,136,464	(1,063,159)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(4,744,235)	9,270,677
Բռնագանձված ակտիվներ	(6,604)	39,756
Այլ ակտիվներ	(308,957)	153,081
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)		
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	(188,045)	(4,098,213)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4,524,051	(6,095,896)
Ածանցյալ գործիքներ	(6,871)	(2,515)
Այլ պարտավորություններ	(358,477)	(106,247)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	2,255,904	1,332,499
Վճարված շահութահարկ	-253,347	(212,753)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից	2,002,557	1,119,746
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթերի ձեռքբերում	(2,359,460)	(10,546,611)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթերի վաճառքից հոսքեր	4,119,364	10,599,818
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների ձեռքբերում	800,561	-
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(59,875)	(39,584)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(329,654)	(326,428)
Հիմնական միջոցների վաճառքից հոսքեր	2,332	34,101
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	2,173,267	(278,704)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրումից	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	211,933	5,929,828
Այլ փոխառու միջոցներ	(417,519)	(1,083,158)
Ստորադաս փոխառությունների մարումներ	64,917	(97,928)
Բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	-	-
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ (օգտագործված)/ստացված ֆինանսավորման գործունեությունում	(140,669)	4,748,742
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ	4,035,155	5,589,784
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	131,607	(93,502)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում	40,470,858	39,842,049
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում (Ծան. 15)	44,637,620	45,338,331

3. Գործունեության նկարագրություն

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հանդիսանում է Խմբի մայր կազմակերպությունը, որը ներառում է Բանկը և իր դուստր ընկերությունը (այսուհետ՝ «Խումբ»):

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 1994թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1994թ. նոյեմբերի 28-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 57 արտոնագրային համարով:

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ, ինչպես նաև իր հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկն ունի 34 մասնաճյուղ, որոնք գտնվում են Երևանում և Հայաստանի տարբեր մարզերում, իսկ 1 մասնաճյուղը՝ ԼՂՀ տարածքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փող. 26/1:

Խմբի մայր կազմակերպության աշխատակիցների թվաքանակը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմել է 772 աշխատակից, իսկ Դուստր կազմակերպությանը՝ 26 աշխատակից :

2019 թվականի մարտի 31-ի դրությամբ «Ընդլայնիզացիայի Գլոբալ Ինվեստմենտ» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է Բանկի խոշորագույն բաժնետերը (բաժնետոմսերի 80.94%-ի սեփականատեր):

Հայփոստ Թրասթ Մենեջմենթ Բի ՎԻ-ն 2016-թ.ի վերջին ձեռք բերելով Բանկի բաժնետոմսերի 14.06%-ը՝ դարձավ երկրորդ խոշոր բաժնետերը:

Իսկ Հայաստանյալ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին տիրապետում է բաժնետոմսերի 5%-ին:

Խմբի վերջնական վերահսկող անձ հանդիսանում է արգենտինացի գործարար Է. Էռնեկյանը:

Բանկի դուստր ընկերությունը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են հետևյալ դուստր ընկերությունը.

Դուստր ընկերություն	Բաժնեմաս %			Երկիր	Միավորման ամսաթիվ	Ոլորտ
	2017	2018	2019			
«Կոնվերս Ինկասսոցիա» ՍՊԸ	100%	100%	100%	Հայաստան	20 ապրիլի, 2000թ.	Դրամական միջոցների, դրանց համարժեքների և այլ ակտիվների տեղափոխում

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է իրականացնել քաղաքական և տնտեսական բարեփոխումներ: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են զարգացած գործարար միջավայր և համապատասխան օրենսդրական ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և կառուցվածքային զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Խմբի վիճակի վատթարացմանը: Այնուամենայնիվ, քանի որ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու

ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Խմբի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ հանգամանքներում ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցառումներ Խմբի կայունությունն ապահովելու նպատակով:

Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ»), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԽ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

Զափման հիմունքներ

Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի հիմունքով այն ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով, բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը փոխարկելի չէ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում Խումբը կիրառել է ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ7-ի վերանայված տարբերակը, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2018թվականի հունվարի 1-ին և այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին 2018թվականի հունվարի 1-ից և այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Խումբն շարունակելու է հեջերի հաշվառումը համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի: ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման արդյունքում առաջացած տարբերությունները գրանցվել են ուղղակիորեն չբաշխված շահույթում և այլ պահուստներում 01.01.2018-ի դրությամբ:

Դասակարգման և չափման փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է գնահատել բոլոր ֆինանսական ակտիվները, բացի բաժնային գործիքներում ներդրումներից և ածանցյալ գործիքներից, համակցված մոտեցման հիման վրա՝ ելնելով ընկերության ակտիվները կառավարելու բիզնես մոդելի և գործիքների դրամական հոսքերի բնութագրիչներից:

ՀՀՄՍ39-ի չափման կատեգորիաները կփոխարինվեն հետևյալ կատեգորիաներով .

- Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող

Ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման ՀՀՄՍ39-ի պահանջները էապես չեն փոխվել:

Արժեզրկման հաշվարկման փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9-ը հիմնովին փոխում է վարկերի արժեզրկման նկատմամբ մոտեցումը: Ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ի՝ կրած վնասների մոտեցումը ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) մոտեցմամբ: Խումբը ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ է ճանաչել բոլոր վարկերի և պարտքային ֆինանսական գործիքների համար, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի համար: Արժեզրկումից կորստի հաշվարկը կատարվել է եռամսյակային գործընթացով, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի վարկային որակի նվազումը: Առաջին փուլ դասակարգված գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները գնահատվել են հաշվի առնելով հաջորդ տասներկու ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականությունը: Երկրորդ փուլ դասակարգված գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները գնահատվել են հաշվի առնելով գործիքի ակնկալվող մարման ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի հավանականությունը: Երրորդ փուլ դասակարգված գործիքների համար դեֆոլտի հավանականությունը սահմանվել է 100%:

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ՝ «Շահութահարկ»

2016թ. հունվարին, փոփոխություններ հրապարակելով ՀՀՄՍ 12-ում, ՀՀՄՍԽ-ն հստակեցրեց ֆինանսական հաշվառման նպատակով իրական արժեքով չափվող, սակայն հարկային հաշվառման նպատակով սկզբնական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվառման պահանջները: Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2017 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է: Խումբը հաշվարկել է, որ փոփոխությունները ազդեցություն չունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» վարձակալության հաշվառման նոր ստանդարտը 2016թ. հունվարին: Նոր ստանդարտը զգալիորեն չի փոխում վարձակալության հաշվառումը վարձատուների համար: Մակայն, այն պահանջում է վարձակալներին ճանաչել վարձակալությունների մեծ մասը իրենց հաշվապահական հաշվեկշռում որպես վարձակալության գծով պարտավորություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտագործման իրավունքի հետ մեկտեղ: Վարձակալները պետք է կիրառեն միասնական մոդել բոլոր ճանաչված վարձակալությունների համար, բայց հնարավորություն կունենան չճանաչել կարճաժամկետ վարձակալությունները և ցածր արժեք ունեցող ակտիվների վարձակալությունը: Ընդհանուր առմամբ, շահույթի կամ վնասի ճանաչման կարգը նման է այսօրվա ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը՝ շահույթ կամ վնասում տոկոսային եկամտի և մաշվածության առանձին ճանաչմամբ:

ՖՀՄՍ 16 ուժի մեջ է մտնում 2019 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, պայմանով, որ հասույթի նոր ստանդարտ ՖՀՄՍ 15-ը կիրառվում է նույն օրը:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում կիրառվում է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

Համախմբման հիմունքները

Դուստր ընկերությունը, որի մայր կազմակերպությունը իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ

ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով, համախմբվում է: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու տարին հանդիսանում է դեկտեմբերի 31-ը:

Ձեռքբերման ժամանակ դուստր ընկերության ակտիվները, պարտավորությունները և պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռքբերման պահին գոյություն ունեցող իրական արժեքով: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած գերազանցող մաս ճանաչվում է որպես գուդվիլ: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած պակաս մասը (այսինքն՝ ձեռքբերման գեղչում) կրեդիտագրվում է ձեռքբերման ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում

Հասույթը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված հասույթը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից, և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև հասույթի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտ և ծախս

Տոկոսային եկամուտը ու ծախսը բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակով պահվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Խումբը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված/երրորդ փուլում գտնվող/ ակտիվների: Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է արժեզրկված/երրորդ փուլում գտնվող/, Խումբը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի (համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազեցրած սպասվող վարկային կորուստները) նկատմամբ:

Գնված կամ ի սկզբանե արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների դեպքում արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվից ստացվելիք ապագա դրամական հոսքերը որոշելիս արտացոլում է սպասվող վարկային կորուստները:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ձուտ առևտրային եկամուտ

Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը և ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

Գործառնական վարձակալությունից եկամուտ

Ներդրումային գույքի վարձակալությունից ստացվող եկամուտը հաշվառվում է գծային մեթոդով վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում և ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում է «Այլ եկամուտ» հոդվածում:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները գրանցվում են գործառնական արժույթով՝ վերահաշվարկված ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 486.44 ՀՀ դրամ (2018թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 483.75 ՀՀ դրամ):

Սեզոնային հաշվետվություն

Բանկի սեզոնային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզոնների վրա՝ Մանրածախ բանկային գործունեություն, Կորպորատիվ բանկային գործունեություն, Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն:

Հարկում

Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն հաստատված են թողարկման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել

ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են Խմբի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի, այդ թվում, մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են ֆիքսված կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով և այդ գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից սպասվող կորուստների գումարներով:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես զուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից սպասվող կորուստների գումարներով:

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումներն ու վաճառքները արտացոլվում են գործարքի ամսաթվով: Հետագայում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կանոնավոր ձեռքբերման գործարքները պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածում հաշվառվում են նույն սկզբունքով, ինչ-որ ձեռքբերված գործիքները:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին այն չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի հետ կապված ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են իրական արժեքով:

2018թվականի հունվարի 1-ից հետո Խումբը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է հիմնվելով ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելի և ֆինանսական ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերի պայմանագրային բնութագրի վրա, հետևյալ կերպ.

- Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ
- Իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ
- Իրական արժեքով շահույթ/վնասով չափվող ֆինանսական ակտիվներ;

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը Խումբը դասակարգել է իր ֆինանսական ակտիվները հետևյալ խմբերի՝ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

2018թվականի հունվարի 1-ից հետո Խումբը *Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, Պահանջներ բանկերի նկատմամբ, Հաճախորդներին տրված վարկերը, դեբիտորական պարտքերը, մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերը, այլ ֆինանսական ակտիվները* չափում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարվում են հետևյալ 2 պայմանները.

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը.
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներն են:

Նշված պայմանների մանրամասները ստորև.

Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը դասակարգում է ֆինանսական ակտիվները որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով չափվող՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Խմբի բիզնես մոդելի հիման վրա: Խումբը գնահատում է, թե արդյոք իր ֆինանսական ակտիվները բավարարում են այդ պայմանին՝ հիմք ընդունելով բիզնես մոդելի նպատակը, ինչպես դա որոշվել է Խմբի առանցքային կառավարչական անձնակազմի կողմից:

Խմբի բիզնես մոդելը կախված չէ առանձին գործիքի վերաբերյալ դեկավարության մտադրություններից: Հետևաբար, այս պայմանը գործիք առ գործիք դասակարգման մոտեցում չէ և պետք է որոշվի խմբավորման ավելի բարձր մակարդակով: Սակայն Խումբը կարող է ունենալ մեկից ավելի բիզնես մոդել՝ իր ֆինանսական գործիքների կառավարման համար:

Թեև Խմբի բիզնես մոդելի նպատակը կարող է լինել ֆինանսական ակտիվներ պահելը՝ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքելու համար, Խումբը կարիք չունի պահելու բոլոր այդ գործիքները մինչև մարման ժամկետը: Այսպիսով, Խմբի բիզնես մոդելը կարող է լինել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքելու համար ֆինանսական ակտիվներ պահելը նույնիսկ այն դեպքում, երբ տեղի է ունենում ֆինանսական ակտիվների վաճառք:

Այնուամենայնիվ, եթե պորտֆելից կատարվող վաճառքները հազվադեպ չեն, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք և ինչպես են այդպիսի վաճառքները համապատասխանում պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքելու նպատակին:

Պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են

Խուսմբը դասակարգում է ֆինանսական ակտիվը որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող, եթե այն բավարարում է միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումների թեսթին:

Այդ թեսթի շրջանակներում <Մայր գումարը> սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք դրա սկզբնական ճանաչման պահին և կարող է փոփոխվել ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Տոկոսների որոշման ամենակարևոր տարրը դա փողի ժամանակային արժեքի և վարկային ռիսկի հաշվի առնումն է:

Մայր գումարի և տոկոսների վճարման թեսթը անցկացնելիս Խուսմբը օգտագործում է իր դատողությունները և հաշվի է առնում այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական գործիքի արժույթը և ժամանակահատվածը, որի համար տոկոսադրույքը սահմանվում է:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ՝ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները, Բանկերի նկատմամբ պահանջները, հաճախորդներին տրված վարկերը, դեբիտորական պարտքերը, մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերը, այլ ֆինանսական ակտիվները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից սպասվող կորուստների գումարներով:

Դրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս խմբում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները:

Խուսմբը դասակարգում է ֆինանսական ակտիվները որպես առևտրային նպատակով պահվող, եթե այն, անկախ դրա ձևից և բերման պատճառից, այնպիսի պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ:

Առևտրային նպատակով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խուսմբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Նմանատիպ ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող և սկզբնապես ճանաչվում են ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականության համաձայն, իսկ հետագա չափումը իրականացվում է իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշվող գների միջոցով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Այլ ֆինանսական գործիքներում ներառված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և բնութագրիչները սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի ռիսկերի և բնութագրիչների հետ, և հիմնական պայմանագրերը չեն հաշվառվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Պարունակվող ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է հիբրիդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական պայմանագիրը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում հիբրիդ գործիք որոշ դրամական հոսքեր փոփոխվում են նույն ձևով, ինչ առանձին ածանցյալ գործիքինը:

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ածանցյալներ պարունակող ֆինանսական ակտիվները, պարտավորությունները դիտվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով :2018թ. հունվարի 1-ից հետո ՖՀՄՍ 9-ի կիրառմամբ Խումբը նույն կերպ հաշվառում է ածանցյալներ պարունակող ֆինանսական պարտավորությունները, իսկ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հիմնվելով ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելի և ֆինանսական ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերի պայմանագրային բնութագրի վրա:

Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ եկամուտներում հաշվառվող

Խումբը դասակարգում է պարտքային գործիքները որպես իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող, այն դեպքում, երբ դրանք պահվում են Խմբի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը և/կամ այդ ակտիվները վաճառելը:

Այս խմբում հիմնականում ներառվում են նախկինում ՀՀՄՍ 39-ի շրջանակներում որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ակտիվները:

Իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած չիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում են ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն պահը, երբ նշված պարտքային գործիքը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեզրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Սպասվող կորուստների հաշվարկը իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող պարտքային գործիքների համար չի նվազեցվում նրանց հաշվեկշռային արժեքից, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է իրենց իրական արժեքը: Փոխարենը արժեզրկման գումարը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամուտներում որպես կուտակված արժեզրկում թղթակցելով եկամուտ-ծախսի հետ: Այլ համապարփակ եկամուտներում կուտակված կորուստը վերադասակարգվում է ֆինանսական արդյունքներ ակտիվի ապաճանաչման ժամանակ:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները: Կարգավորվող ֆինանսական շուկաներում ակտիվորեն վաճառվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը որոշվում է հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գների միջոցով: Ակտիվ շուկա չունեցող գործիքների իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մոդելների միջոցով: Նման մոդելները ներառում են վերջին շուկայական անկախ գործառնությունները, էականորեն չտարբերվող ակտիվների շուկայական գներին հղում կատարելը, զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծությունը:

Սպասվող կորուստների հաշվարկը նկարագրված է *Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում* մասում:

Կապիտալի գործիքները Խմբի կողմից դասակարգվել են որպես իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ եկամուտներով հաշվառվող և դրանց գծով համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները, բացառությամբ շահաբաժինների, գրանցվում են ուղղակիորեն սեփական կապիտալում առանց հետագա վերադասակարգման ֆինանսական արդյունքներ:

Կապիտալի գործիքների նկատմամբ արժեզրկում չի հաշվարկվում:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է ակտիվի ձևավորման պահին:

Խումբը մշտապես վերահսկում է արժեզրկման ենթակա բոլոր ակտիվները: Խումբը դասակարգում է իր ակտիվները գնահատելով արդյոք տեղի է ունեցել ակտիվի ռիսկայնության էական աճ: Խումբը սահմանում է, որ ակտիվի ռիսկայնության էական աճ տեղի է ունեցել, երբ ակտիվի պայմանագրով նախատեսված վճարումները ուշացել են ավելի քան 30 օր: Խումբը դիտարկում է ևս մի քանի քանակական և որակական գնահատականներ սահմանելիս, թե որն է հանդիսանում ռիսկի էական աճ, ինչպիսիք են մոնիտորինգի արդյունքում բացահայտված էական թերացումները, ակտիվի վերակառուցումը, կապված հաճախորդի ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ, մակրոտնտեսական ցուցանիշների փաստացի կամ կանխատեսվող արժեքների վատթարացում:

Ֆինանսական գործիքի՝ ակնկալվող վարկային կորուստի (ԱՎԿ) հաշվարկում երկրորդ փուլ դասակարգելու հիմնական գործոնները հետևյալն է. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 30 օր:

Ֆինանսական գործիքի՝ ակնկալվող վարկային կորուստի (ԱՎԿ) հաշվարկում երրորդ փուլ դասակարգելու հիմնական գործոնները հետևյալն է. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր:

ԿԲ և այլ Բանկերի թղթակցային հաշիվների դեպքում, գործիքը համարվում է սնանկ այն պահից, երբ միջբանկային վճարումները չեն կարգավորվում համաձայն պայմանագրում նշված ժամանակացույցի:

Խումբը կարող է հիմնվել այլ քանակային գնահատականների վրա, երբ գնահատում է, արդյոք հաճախորդը ճանաչվել է սնանկ: Խումբը յուրաքանչյուր իրավիճակում գնահատում է, ստորև բերված արժեզրկման չափանիշներից յուրաքանչյուրի ի հայտ գալը և սահմանում թե, որ դեպքում հաճախորդը ճանաչվում է սնանկ և դասակարգվում երրորդ փուլ, իսկ որ դեպքում երկրորդ փուլ: Նման քանակային գնահատականները ներառում են բայց սահմանափակված չեն հետևյալ ցանկով՝

- վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր
- այլ բանկերում կամ ֆինանսական կազմակերպություններում վճարումների ուշացումներ
- ֆինանսական գործիքի վերաֆինանսավորում/վերակառուցում, կապված գործընկերոջ ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ
- գրավի էական արժեզրկում
- գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարություններ
- մակրոտնտեսական ցուցանիշների փաստացի կամ կանխատեսվող արժեքների վատթարացում
- գործընկերոջ մահ

Անվճարունակության դեպքում գործիքի իրական արժեքը (EAD) ցույց է տալիս ֆինանսական գործիքի հաշվեկշռային արժեքը, որի հիման վրա կատարվում է արժեզրկման չափի հաշվարկը: Այս գործակիցը հաշվի է առնում այն հանգամանքը, որ հաճախորդը կարող է օգտվել իր սահմանաչափից այդպիսով մեծացնել գործիքի իրական արժեքը ինչպես նաև կատարել վաղաժամկետ մարումներ՝ նվազեցնելով գործիքի իրական արժեքը նախքան անվճարունակությունը:

Սպասվող վարկային կորուստներ (ECL)

Անվճարունակության դեպքում սպասվող կորուստի չափը հաշվարկելու համար Խումբը դիտարկել է անվճարունակ վարկերի հինգ տարվա պատմական շարք: Այնուհետև փուլ 1-ի համար դիտարկվել են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում տեղի ունեցած անվճարունակության դեպքերը: Փուլ 2-ի և փուլ 3-ի համար դիտարկվել են անվճարունակության դեպքերը ֆինանսական գործիքի տրամադրման ամբողջ ժամանակահատվածի համար:

Անվճարունակության դեպքում կորուստի չափը

Անվճարունակության դեպքում կորուստի չափը (LGD) ներկայացնում է գործիքի իրական արժեքի այն մասը, որը անվճարունակության դեպքում հնարավոր չի լինի վերադարձնել գրավի իրացման և այլ ակնկալվող դրամական հոսքերի արդյունքում: Այս գործակիցը ևս հաշվարկվում է հիմք ընդունելով անվճարունակ վարկերի հինգ տարվա պատմական շարք:

Խումբը բաժանում է իր վարկային պորտֆելը միասեռ խմբերի՝ հիմնվելով վարկատեսակի, գրավի տեսակի և այլ ցուցանիշների վրա, որոնք ազդեցություն կարող են ունենալ ապագա ակնկալվող դրամական հոսքերի վրա: Արդյունքում Խումբը իր վարկային պորտֆելը ներկայացրել է հետևյալ կերպ՝ Բիզնես վարկեր, Ռսկու վարկեր, Հիպոթեքային և այլ սպառողական վարկեր:

Ֆինանսական ակտիվների խմբավորումը

Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար, և անհատապես կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Խումբը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից վնաս չափելու համար գեղջման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները:

Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման գծով ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերադասակարգում

2018թ. հունվարի 1-ից հետո Խումբը չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ հազվադեպ հանգամանքների, որի դեպքում Խումբը ձեռք է բերում, վաճառում կամ դադարեցնում որևէ բիզնես գործընթաց:

Խումբը երբեք չի վերադասակարգում որևէ ֆինանսական պարտավորություն:

2018թվականի ընթացքում որևէ ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգման դեպքեր տեղի չեն ունեցել:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել չորրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Խմբի շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է: Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն չորրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության գուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Խմբի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման գուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված զեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացի հողից և շենքերից: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույթաչափերը՝

	<i>Օգտակար ծառայություն (տարի)</i>	<i>Դրույթ (%)</i>
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ	1	100
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Մարքավորումներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հողը և շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին: Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Բոնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բոնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բոնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Շտրիներ

Ակտիվներին վերաբերող շտրինները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապահի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին՝ որպես հաճախորդների վարկերի, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքների ապահովման միջոց:

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով. միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ճանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ համանման գործարքների խմբից առաջադող օգուտների և վնասների համար, օրինակ՝ Խմբի առևտրային գործունեությունից:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՆՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափում

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կստացվեր շուկայական գործարքների դեպքում (տես` Ծանոթագրություն 36):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

մբի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատուները, ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթերը և կորպորատիվ բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը դասակարգում է արժեթղթերը որպես իրական արժեքով` շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և իրական արժեքով` այլ համապարփակ եկամուտներում հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Խմբի կողմից կատարվող ներդրումների ձեռք բերման նպատակը որոշվում է Խմբի ներդրումային քաղաքականության համապատասխան:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/01/19- 31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
Տոկոսային եկամուտներ բանկերում թղթակցային հաշիվների միջոցներից	5,696	2,962
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,320	49,493
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	5,218,336	4,261,501
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	504,507	501,804
Անորտիզացված արժեթուղ հաշվառվող արժեթղթեր	29,721	13,700
Այլ տոկոսային եկամուտ	2,348	10,062
Ֆինանսական լիզինգ	1,405	1,991
Տոկոսային եկամուտ առևտրային արժեթղթերից	20,354	18,113
	5,787,687	4,859,626
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ		
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,605,939	1,528,324
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	126,657	30,531
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	252,717	91,356
Այլ փոխառու միջոցներ	551,750	497,989
Ստորադաս փոխառություն	101,742	100,542
Ընդամենը տոկոսային ծախս	2,638,805	2,248,742
Զուտ տոկոսային եկամուտ	3,148,882	2,610,884

8. Արժեզրկումից կորուստներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/01/19- 31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,525	(460)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(5,550)	1,470
Հաճախորդներին տրված անորտիզացված արժեթուղ հաշվառվող վարկեր	26,075	373,350
Անորտիզացված արժեթուղ հաշվառվող պարտքային արժեթղթեր	54	4,800
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	5,092	(19,269)
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ	4,340	428
Ընդամենը արժեզրկումից կորուստներ	31,536	360,319

9. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/01/19- 31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
Վճարային քարտերով գործառնություններ	271,560	226,840
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	146,892	157,120
Դրամարկղային գործառնություններ	53,836	57,351
Միջնորդավճարներ վարկերից	82,895	69,631
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	13,227	11,382
Այլ	79,864	52,180
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	648,274	574,504
Վճարային քարտերով գործառնություններ	145,334	139,572
Դրամարկղային գործառնություններ	17,496	32,529
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	40,392	26,237

	01/01/19- 31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
հազար ՀՀ դրամ		
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	1,942	354
Այլ ծախսեր	13,957	9,998
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	219,122	208,690

10. Զուտ առևտրային եկամուտ

	01/01/19- 31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
հազար ՀՀ դրամ		
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ/վնաս	282,789	265,491
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ օգուտ/վնաս	38,772	(46,848)
Ածանցյալ գործքների գծով զուտ օգուտ/ վնաս	(8,395)	56,835
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	313,166	275,478

11. Այլ եկամուտ

	01/01/19- 31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
հազար ՀՀ դրամ		
Մտացված տույժեր և տուգանքներ	86,513	114,251
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	37,964	16,957
Շահաբաժիններից եկամուտ	1,660	0
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	2,331	25
Շնորհներից եկամուտ	606	606
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	9,672	9,136
Այլ եկամուտ	30,596	131,217
Ընդամենը այլ եկամուտներ	169,342	272,192

12. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	01/01/19-31/03/19թ.	01/01/18-31/03/18թ.
հազար ՀՀ դրամ		
Աշխատավարձ	1,307,288	1,108,101
Այլ ծախսեր	22,671	32,614
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,329,959	1,140,715

13. Այլ ծախսեր

	01/01/19-31/03/19թ.	01/01/18- 31/03/18թ.
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>		
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	29,647	26,371
Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	24,507	25,440
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	149,335	135,355
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	14,115	2,751
Գովազդի գծով ծախսեր	114,883	118,516
Ապահովագրության գծով ծախսեր	30,871	27,736
Կապ	32,700	30,068
Անվտանգության գծով ծախսեր	48,748	51,514
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	54,984	57,381
Գրասենյակային ծախսեր	14,268	5,649
Գործուղման ծախսեր	5,659	12,155
Հայկական ծրագրերի գծով ծախսեր	54,669	48,067
ԱրՔա-ի գծով ծախսեր	52,428	42,642

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/01/19-31/03/19թ.	01/01/18-31/03/18թ.
Վճարված տուգանքներ	315	402
Այլ ծախսեր	204,121	264,278
Ընդամենը ծախսեր	831,250	848,325

14. Շահութահարկի գծով ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/01/19-31/03/19թ.	01/01/18-31/03/18թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	299,304	287,753
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	71,460	(66,385)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	370,764	221,368

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2018թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պարտաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/19	31/03/18
(Վնաս)/շահույթ նախքան հարկումը	1,769,894	1,229,385
Շահութահարկի (փոխհատուցում)/ծախս՝ 20% դրույքաչափով	353,979	245,877
Չնվազեցվող ծախսեր	16,785	(24,509)
Շահութահարկի գծով ծախս	370,764	221,368

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

	<i>Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ին</i>	<i>ՖՀՄՄ-ի ներդրման ազդեցությունը</i>	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>		<i>Մնացորդը 2018թ. հունվարի 31-ին</i>	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>		<i>Մնացորդը 2019թ. մարտի 31-ին</i>
			<i>Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ էկամտի ղեկավարման կազմում</i>		<i>Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ էկամտի կազմում</i>	
Այլ պարտավորություններ	111,835		24,042	-	135,877	-	-	135,877
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	-	413	(357)		56	11		67
Բռնագանձված ակտիվներ	50,825		7,174	-	57,999	-	-	57,999
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	162,660	413	30,859	-	193,932	11	-	193,943
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(604,119)	147,858	(111,264)	-	(567,525)	(89,236)	-	(656,761)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(539,122)	56,843	33	150,608	(331,638)	6,197	239,259	(86,182)

Հիմնական միջոցներ	(223,303)		41,989	-	(181,314)	7,699	-	(173,615)
Այլ ակտիվներ	(4,083)	15,943	(3,859)	-	8,001	3,868	-	11,869
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(2,796)		(1,925)	-	(4,721)	-	-	(4,721)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,373,423)	220,644	(75,026)	150,608	(1,077,197)	(71,471)	239,259	(909,409)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,210,763)	221,056	(44,167)	150,608	(883,265)	(71,460)	239,259	(715,465)

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
Կանխիկ դրամական միջոցներ	10,657,705	8,731,933
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	31,311,888	29,218,035
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	2,675,396	2,526,734
Արժեզրկման գծով պահուստ	(7,369)	(5,844)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և համարժեքներ	44,637,620	40,470,858

ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվները և այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցների մնացորդները գտնվում են Փուլ-1-ում: Սպասվող կորուստների շարժը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	2019	2018
Հունվարի 1-ի դրությամբ	5,844	6,004
Ծախս(վերադարձ)/Ծան.8	1,525	(460)
Դուրսգրում	-	-
Մարտի 31-ի դրությամբ	7,369	5,545

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Խմբի կողմից ներգրավված դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթով միջոցների 18%-ի չափով (2018թ.՝ դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթով միջոցների 18%-ի չափով)՝ կազմելով 24,936,193 հազ. դրամ (2018թ.՝ 23,685,491 հազ. դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ԿԲ-ի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման դիմաց Խումբը տոկոսներ չի ստանում:

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 2,366,943 հազ. դրամ գումարով (88.5%) կենտրոնացված են չորս բանկերում (2018թ.՝ 2,128,984 հազ. դրամ գումարով (84.3%) կենտրոնացված են երեք բանկերում):

16. Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	885,523	383,618
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	118,347	136,173

Ընդամենը շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	1,003,870	519,791
--	------------------	----------------

Ստորև ներկայացվում են նշված արժեթղթերի անվանական տոկոսադրույքները և մարման ժամկետները.

	<i>31/03/2019թ.</i>		<i>31/12/2018թ.</i>	
	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8.00-13.00	2023-2036	8.00-13.00	2020-2036
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	5.25	2020	5.25	2020

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ երրորդ անձանց հետգնման պայմանագրերով վաճառված շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ չկան (2018թ. ՝ Օդրամ):

17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
հազար ՀՀ դրամ		
ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցներ և ավանդներ	345,500	1,142,500
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	-	1,937,868
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	-
Դերիտորական պարտքեր վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով	1,875,078	1,286,688
Այլ	835,993	858,086
Արժեզրկման պահուստ	(7,105)	(12,655)
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,049,466	5,212,487

Համախառն հաշվեկշռային արժեքի և սպասվող կորուստների շարժը պահանջներ բանկերի նկատմամբ հետևյալն է.

	<i>Փուլ1</i>	<i>Փուլ2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	5,225,142			5,225,142
Նոր ակտիվների ձևավորում	1,384,108			1,384,108
Ակտիվների մարում	(3,552,679)			(3,552,679)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	3,056,571	0	0	3,056,571
	<i>Փուլ1</i>	<i>Փուլ2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սպասվող վարկային կորուստները 01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	12,655			12,655
Նոր ակտիվների ձևավորում	8,610			8,610
Ակտիվների մարում	(14,160)			(14,160)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	7,105	-	-	7,105

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

հազար ՀՀ դրամ	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Վարկեր հաճախորդներին	163,866,739	160,877,707
Օվերդրաֆտ	35,639,167	35,459,908
Ռեպո համաձայնագրեր	6,145,942	4,022,198
Ֆակտորինգ	17,421	17,406
Ակրեդիտիվ	2,053	3,634
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	57,598	300,884
Վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,092,497)	(4,399,406)
	201,636,423	196,282,331

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի տասը խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 42,533,492 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 20.67%) (2018թ.՝ 41,852,275 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 20.86%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 1,314,819 հազ. դրամ (2018թ.՝ 1,355,805 հազ. դրամ):

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, ըստ տնտեսության ճյուղերի ունեն հետևյալ տեսքը.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Մպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	58,393,864	54,697,714
Հիփոթեքային վարկեր	36,296,030	35,030,730
Առևտուր	30,389,592	29,598,144
Էներգետիկա	3,558,196	8,403,730
Այլ	30,806,117	23,961,967
Շինարարություն	18,453,219	19,054,286
Տրանսպորտ և կապ	2,114,961	1,780,057
Գյուղատնտեսություն , ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	7,962,460	10,122,610
Արդյունաբերություն	6,648,074	7,318,002
Ծառայությունների ոլորտ	11,106,406	10,714,497
	205,728,920	200,681,737
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,092,497)	(4,399,406)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	201,636,423	196,282,331

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, արժեզրկման դիտարկման տեսանկյունից ելնելով, ինչպես նաև դրանց գծով սպասվող վարկային կորուստներն ունեն հետևյալ տեսքը.

<i>Բիզնես վարկեր</i>	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	105,805,057	80,998	5,067,238	110,953,293
01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	16,837,734			16,837,734
Նոր ակտիվների ձևավորում	(16,136,528)	11,125	(380,870)	(16,506,273)
Ակտիվների մարում				-
Ակտիվների վաճառք	42,059	(15,643)	(26,417)	-
Տեղափոխում Փուլ 1	(381,573)	1,298,252	(916,678)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(246,117)	(57,614)	303,731	-
Տեղափոխում Փուլ 3			82,526	82,526
Վերականգնումներ			(328,255)	(328,255)
Դուրսգրումներ				
31 Մարտի 2019 դրությամբ	105,920,631.68	1,317,118	3,801,277	111,039,026

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Մպասվող վարկային կորուստները 1				
հունվարի 2019թ. դրությամբ	920,842	24,773	2,045,684	2,991,300
Նոր ակտիվների ձևավորում	106,597			106,597
Ակտիվների մարում	(114,343)	-	(12,453)	(126,797)
Ակտիվների վաճառք				
Տեղափոխում Փուլ 1	27,380	(4,783)	(22,598)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(4,276)	49,063	(44,787)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	-	(17,633)	17,633	-
Տարվա ընթացքում Փուլերի ՄՎԿ-երի փոփոխության ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջում ՄՎԿ-ի վրա	(7,817)	(3,433)	32,179	20,930
Տոկոսագումարի ճշգրտում			2,772	2,772
Մպասվող վարկային կորուստների հաշվարկման մոդելի և ցուցանիշների փոփոխություններ	(24,047)	(114)	(73,832)	(97,993)
Վերականգնումներ			82,526	82,526
Դուրսգրումներ			(328,255)	(328,255)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	904,336	47,873	1,698,871	2,651,081

Հիպոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	33,078,667	120,962	1,831,101	35,030,730
Նոր ակտիվների ձևավորում	2,774,752			2,774,752
Ակտիվների մարում	(1,410,431)	(19,988)	(86,445)	(1,516,864)
Ակտիվների վաճառք				-
Տեղափոխում Փուլ 1	264,772	(49,781)	(214,991)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(34,419)	119,485	(85,067)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(111,188)	(25,594)	136,781	-
Վերականգնումներ			114,480	114,480
Դուրսգրումներ			(107,068)	(107,068)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	34,562,153	145,085	1,588,792	36,296,030

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Մպասվող վարկային կորուստները 1				
հունվարի 2019թ. դրությամբ	74,344	10,560	672,429	757,332
Նոր ակտիվների ձևավորում	14,933			14,933
Ակտիվների մարում	(1,643)	(1,432)	(5,978)	(9,053)
Ակտիվների վաճառք				
Տեղափոխում Փուլ 1	44,017	(5,481)	(38,536)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(2,032)	9,513	(7,482)	-

Տեղափոխում Փուլ 3	(3,542)	(1,829)	5,372	-
Տարվա ընթացքում Փուլերի ՍՎԿ-երի փոփոխության ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջում ՍՎԿ-ի վրա	(3,436)	30,667	7,888	35,119
Տոկոսագումարի ճշգրտում			1,981	1,981
Սպասվող վարկային կորուստների հաշվարկման մոդելի և ցուցանիշների փոփոխություններ	(1,065)	16	(11,471)	(12,520)
Վերականգնումներ			114,480	114,480
Դուրսգրումներ			(107,068)	(107,068)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	121,575	42,014	631,614	795,203

Ոսկով վարկեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	18,667,524	259,286	243,340	19,170,150
Նոր ակտիվների ձևավորում	7,231,580			7,231,580
Ակտիվների մարում	(6,016,536)	(82,544)	(83,787)	(6,182,866)
Ակտիվների վաճառք				-
Տեղափոխում Փուլ 1	14,911	(13,405)	(1,507)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(61,192)	68,517	(7,325)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(17,982)	(40,182)	58,163	-
Վերականգնումներ			18,311	18,311
Դուրսգրումներ			(29,378)	(29,378)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	19,818,306	191,673	197,818	20,207,797

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Սպասվող վարկային կորուստները 1 հունվարի 2019թ. դրությամբ	33,840	28,897	145,007	207,743
Նոր ակտիվների ձևավորում	15,893			15,893
Ակտիվների մարում	(8,322)	(7,563)	(38,124)	(54,009)
Ակտիվների վաճառք				-
Տեղափոխում Փուլ 1	2,577	(1,494)	(1,083)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(1,812)	7,041	(5,229)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,088)	(4,421)	5,508	-
Տարվա ընթացքում Փուլերի ՍՎԿ-երի փոփոխության ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջում ՍՎԿ-ի վրա	(1,572)	3,970	23,593	25,991
Տոկոսագումարի ճշգրտում			3,930	3,930
Սպասվող վարկային կորուստների հաշվարկման մոդելի և ցուցանիշների փոփոխություններ	(2,586)	(518)	(11,766)	(14,870)
Վերականգնումներ			18,311	18,311
Դուրսգրումներ			(29,378)	(29,378)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	36,929	25,913	110,769	173,611

<i>Մպատողական վարկեր</i>	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	33,735,495	492,077	1,299,992	35,527,564
Նոր ակտիվների ձևավորում	6,236,979			6,236,979
Ակտիվների մարում	(3,223,278)	(34,900)	(221,546)	(3,479,724)
Ակտիվների վաճառք				-
Տեղափոխում Փուլ 1	146,937	(67,181)	(79,757)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(207,843)	319,313	(111,470)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(167,777)	(200,504)	368,281	-
Վերականգնումներ			204,564	204,564
Դուրսգրումներ			(303,316)	(303,316)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	36,520,513	508,805	1,156,750	38,186,067

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդհանուր
Սպասվող վարկային կորուստները 1 հունվարի 2019թ. դրությամբ	114,129	34,620	294,281	443,031
Նոր ակտիվների ձևավորում	39,443			39,443
Ակտիվների մարում	(6,936)	(658)	(7,373)	(14,967)
Ակտիվների վաճառք				-
Տեղափոխում Փուլ 1	30,748	(5,210)	(25,538)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(2,118)	22,609	(20,491)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(7,818)	(14,740)	22,558	-
Տարվա ընթացքում Փուլերի ՍՎԿ-երի փոփոխության ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջում ՍՎԿ-ի վրա	357	3,968	59,645	63,970
Տոկոսագումարի ճշգրտում			6,468	6,468
Սպասվող վարկային կորուստների հաշվարկման մոդելի և ցուցանիշների փոփոխություններ	(1,010)	(356)	34,774	33,409
Վերականգնումներ			204,564	204,564
Դուրսգրումներ			(303,316)	(303,316)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	166,794	40,233	265,575	472,602

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերը ներառում են.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	24,283	265,912
1-5 տարի	44,627	47,777
5տարի և ավել		
	68,910	313,689
Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(11,312)	(12,805)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	57,598	300,884
Արժեզրկման գծով պահուստ	(31,239)	(231,624)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	26,359	69,260

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը 2019 թ. մարտի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված են Ծանոթագրություն 36-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների բացահայտված է Ծանոթագրություն 39-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ վարկային, արտարժույթի, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկի բացահայտված են Ծանոթագրություն 40-ում: Կապակցված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 35-ում:

19. Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	7,269,215	10,862,103
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	5,045,981	5,825,950
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	<u>12,315,196</u>	<u>16,688,053</u>
ՏՀԶԿ երկրների բաժնեմասային արժեթղթեր	5,333	1,026,549
ՀՀ կորպորատիվ բաժնեմասային արժեթղթեր	57,794	57,794
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կապիտալի գործիքներ	<u>63,127</u>	<u>1,084,343</u>
Ներդրումներ ֆոնդերում	648,039	640,554
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	<u>13,026,362</u>	<u>18,412,950</u>

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն արժեկտրոններ:

ՀՀ բաժնային արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար գնանշվող շուկա չկա, և Խումբը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը ըստ արդյունավետ եկամտաբերության և մարման ժամկետի ներառում է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>		<u>31/12/2018թ.</u>	
	%	<i>Մարման ժամկետ</i>	%	<i>Մարման ժամկետ</i>
Պետական պարտատոմսեր	4.93-17.93	2019-2047	4.93-18.34	2019-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	5.05-11.58	2019-2024	5.05-12.63	2019-2024

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ՀՀ պետական պարտատոմսերը կազմել են 10,622,624 հազ. դրամ (2018թ.՝ 6,014,343 հազ. դրամ): Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում այս արժեթղթերը վերադասակարգվում են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Օան. 20):

20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր (Օան. 19)	10,622,624	6,014,343
Ընդամենը	10,622,624	6,014,343

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով՝ գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով: Բոլոր պայմանագրերը ունեն մինչև մեկ ամիս ժամկետայնություն:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

Համախառն հաշվեկշռային արժեքի և սպասվող կորուստների շարժը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերի համար հետևյալն է.

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեք				
01 հունվարի 2019 թ. դրությամբ	22,702,396			22,702,396
Նոր ակտիվների ձևավորում	2,121,068			2,121,068
Ակտիվների մարում	(124,946)			(124,946)
Ակտիվների վաճառք	(1,760,697)			(1,760,697)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	22,937,820	-	-	22,937,820
	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սպասվող վարկային կորուստները				
01 հունվարի 2019 թ. դրությամբ	274,839	-	-	274,839
Նոր ակտիվների ձևավորում	51,188			51,188
Ակտիվների մարում	(548)			(548)
Ակտիվների վաճառք	(19,654)			(19,654)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	305,824	-	-	305,824

21. Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>		
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	37,752	584,339
Արժեզրկման պահուստ	(319)	(281)
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող արժեթղթեր	37,433	584,058
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,833,292	2,087,213
Արժեզրկման պահուստ	(9,558)	(9,542)
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,823,734	2,077,671
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	1,861,167	2,661,728

Համախառն հաշվեկշռային արժեքի և սպասվող կորուստների շարժը ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների համար հետևյալն է.

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեք				
01 հունվարի 2019 թ. դրությամբ	2,671,552			2,671,552
Նոր ակտիվների ձևավորում	534,765			534,765
Ակտիվների մարում	(1,335,273)			(1,335,273)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	1,871,044	-	-	1,871,044

	<i>Փուլ1</i>	<i>Փուլ2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սպասվող վարկային կորուստները				
01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	9,823			9,823
Նոր ակտիվների ձևավորում	5,093			5,093
Ակտիվների մարում	(5,039)			(5,039)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	9,877	-	-	9,877

Ստորև ներկայացվում են նշված արժեթղթերի անվանական տոկոսադրույքները և մարման ժամկետները.

	<i>31/03/2019թ.</i>		<i>31/12/2018թ.</i>	
	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	0.00	2019-2020	0.00	2018-2019

22. Հիմնական միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հող և շենքեր</i>	<i>Մարքավորումներ</i>	<i>Փոխադրամիջոցներ</i>	<i>Համակարգչային տեխնիկա</i>	<i>Այլ հիմնական միջոցներ</i>	<i>Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում</i>	<i>Ընդամենը</i>
Վերագնահատված կամ սկզբնական արժեք							
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,917,018	751,200	210,652	3,316,807	813,491	1,072,272	11,081,440
Ավելացումներ	83,003	85,601	310	688,049	158,657	209,722	1,225,342
Օտարում	-	(66,617)	(347)	(329,883)	(54,592)	(764)	(452,203)
2018թ.ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,021	770,184	210,615	3,674,973	917,556	1,281,230	11,854,579
Ավելացումներ	69,571	16,622	-	198,664	44,567	5,600	335,024
Օտարում	-	(39,251)	-	(21,227)	(7,197)	-	(67,675)
2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	5,069,592	747,555	210,615	3,852,410	954,926	1,286,830	12,121,928
Կուտակված մաշվածություն							
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	192,788	659,363	206,067	2,623,820	648,020	636,095	4,966,153
Մաշվածություն	193,204	36,331	318	241,867	35,191	94,487	601,398
Օտարում	-	(66,606)	-	(329,731)	(54,909)	(764)	(452,010)
2018թ.ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	385,992	629,088	206,385	2,535,956	628,302	729,818	5,115,541
Մաշվածություն	49,769	6,665	54	70,005	10,543	24,894	161,930
Օտարում	-	(39,251)	-	(21,227)	(7,198)	-	(67,676)
2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	435,761	596,502	206,439	2,584,734	631,647	754,712	5,209,795
Հաշվեկշռային արժեք							
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	4,724,230	91,837	4,585	692,987	165,471	436,177	6,115,287
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,614,029	141,096	4,230	1,139,017	289,254	551,412	6,739,038
2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	4,633,831	151,053	4,176	1,267,676	323,279	532,118	6,912,132

Ակտիվների վերագնահատում

Խմբի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի և հողի վերագնահատումը կատարվել է 2016թ. անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները շենքերի և հողի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ կազմել է 839,298 հազ. դրամ (2018թ.՝ 780,998 հազ. դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 2,092,994 հազ. դրամ (2018թ.՝ 2,088,194 հազ. դրամ):

Տեղադրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 189,505 հազ. դրամ (2018թ.՝ 155,545 հազ. դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2019թ. մարտի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

23. Ոչ նյութական ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	714,891	66,816	172,834	954,541
Ավելացումներ	53,023	0	78,549	131,572
Դուրս գրում	0	0	(126)	(126)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	767,914	66,816	251,257	1,085,987
Ավելացումներ	53,075	0	6,800	59,875
Ներքին տեղաշարժ	180	0	(180)	0
2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	821,170	66,816	257,877	1,145,863
Կուտակված մաշվածություն				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	633,036	44,468	50,499	728,003
Ամորտիզացիա	38,932	3,190	19,657	61,779
Դուրս գրում	0	0	(126)	(126)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	671,968	47,658	70,030	789,656
Ամորտիզացիա	10,495	798	5,425	16,718
Ներքին տեղաշարժ	83	0	(83)	0
2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	682,546	48,456	75,372	806,374
Հաշվեկշռային արժեք				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	81,855	22,348	122,335	226,538
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,946	19,158	181,227	296,331
2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	138,624	18,360	182,505	339,489

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական

ակտիվները կազմում են 569,700 հազ. դրամ (2018թ.՝ 569,700 հազ. դրամ):

2019թ. մարտի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

24. Բռնագանձված ակտիվներ

Խմբի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Անշարժ գույք	1,954,447	1,947,843
Այլ	29,771	29,771
Ընդամենը	1,984,218	1,977,614

Խմբի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Խումբը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

25. Այլ ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Դերիտորական պարտքեր	297,314	280,236
Չավարտված գործարքների գծով ստացվելիք գումարներ	243,647	227,772
Դրամական փոխանցումների գծով դերիտորական պարտքեր	284,330	51,892
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	825,291	559,900
Հանած ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(23,261)	(25,725)
Ընդամենը գուտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	802,030	534,175
Թանկարժեք մետաղներ	629,436	945,824
Պաշարներ	185,506	213,224
Կանխավճարներ մատակարարներին	496,549	404,411
Չամորտիզացված ապահովագրության գծով հավելված	35,042	56,743
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	389,306	367,742
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	3,906	7,922
Այլ	1,865	1,865
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,741,610	1,997,731
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,543,640	2,531,906

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպասվող վարկային կորուստները				
01 հունվարի 2019թ. դրությամբ	15,400	66	10,259	25,725
Նոր ակտիվների ձևավորում	2,250			2,250
Տեղափոխում Փուլ 1				-
Տեղափոխում Փուլ 2	(4)	4		-
Տեղափոխում Փուլ 3		(12)	12	-
ՄԿԿ հատկացումներ	1,511	(34)	1,366	2,843
Վերականգնումներ			4,137	4,137
Դուրս գրումներ			(11,693)	(11,693)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	19,157	24	4,082	23,261

26. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	12,009,688	4,002,716
Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ	0	3,876,869
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	124,143	114,833
Բանկերից ստացված վարկեր	3,002,009	5,862,785
Այլ պարտավորություններ	489,558	1,882,318
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	15,625,398	15,739,521

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ Խուսիս ունեցել է այլ բանկերից ստացված վարկեր թվով չորս բանկերից (2018թ.-ին՝ թվով չորս բանկերից):

Հետգնման պայմանագրերի գծով պարտավորություններ բանկերի հանդեպ չեն եղել (2018թ.-ին՝ մեկ բանկի հանդեպ): Իսկ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվների 84%-ը կենտրոնացված է եղել մեկ գործընկերոջ մոտ (2017թ.՝ 84%):

27. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>			<u>31/12/2018թ.</u>		
	<i>Պայմանական գումար</i>	<i>Ակտիվների իրական արժեք</i>	<i>Պարտավ. իրական արժեք</i>	<i>Պայմանական գումար</i>	<i>Ակտիվների իրական արժեք</i>	<i>Պարտավ. իրական արժեք</i>
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Արտարժույթային սվոփ	8,716,270	-	20,142	9,430,627	-	26,583
Ընդամենը ածանցյալ պարտավորություններ	8,716,270	-	20,142	9,430,627	-	26,583

28. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
Բրավաբանական անձինք	102,317,142	101,598,211
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	42,864,693	42,974,649
Ժամկետային ավանդներ	59,452,449	58,623,562
Ֆիզիկական անձինք	87,241,692	83,839,754
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	25,083,890	25,917,437
Ժամկետային ավանդներ	62,157,802	57,922,317
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	189,558,835	185,437,965

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են 32,773,969 հազ. դրամ գումարով ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների համար (2018թ.՝ 30,280,617, հազ. դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին:

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տասը հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը կազմում է 73,069,929 հազ. դրամ (2018թ.՝ 73,244,218 հազ. դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 38.5 % (2018թ.՝ 39.5%):

29. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	16,865,377	16,653,444
Ընդամենը թողարկված պարտատոմսեր	16,865,377	16,653,444

2017թ. երկրորդ եռամսյակում Բանկը ՀՀ-ում թողարկել և տեղաբաշխել է 6,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով 60,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս, մարման ժամկետը՝ 2019թ. երկրորդ եռամսյակ: 2017թ. երրորդ եռամսյակում Բանկը ՀՀ-ում տեղաբաշխել է ևս 1,000,000,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 100,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս, մարման ժամկետը՝ 2019թ. երրորդ եռամսյակ: 2017թ. չորրորդ եռամսյակում Բանկը ՀՀ-ում տեղաբաշխել է ևս 4,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով 40,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս, մարման ժամկետը՝ 2019թ. չորրորդ եռամսյակ:

2018թ. երկրորդ եռամսյակում Բանկը թողարկել է 3,000,000,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 30,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս, 10,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով 100,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս և 5,000,000 ԵՎԸՈ անվանական արժեքով 50,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս՝ մարման ժամկետը 2021թ. երկրորդ եռամսյակ:

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ այդ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 16,865,377 հազար ՀՀ դրամ: Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՆԱՄԴԱԲ ՕԷՄԵՔՍ Արմենիա ֆոնդային բորսայում:

30. Այլ փոխառու միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավված վարկեր	5,826,183	5,956,021
Այլ ֆինանսական հաստատություններից ներգրավված վարկեր	9,797,379	9,380,933
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	303,964	297,376
ՀՀ կառավարությունից ներգրավված վարկեր	50,083	50,083
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	15,977,609	15,684,413

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցներ:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Առաջին Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան երիտասարդներին ՈԻՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

31. Այլ պարտավորություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Վճարվելիք գումարներ	368,543	276,769
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	1,122,623	727,522
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,491,166	1,004,291
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	321,991	442,064
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	22,982	23,584
Այլ	4,012	12,725
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	348,985	478,373
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,840,151	1,482,664

Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ

հազար ՀՀ դրամ

Հունվարի 1-ի դրությամբ	23,584	26,008
Եկամտի ճանաչում (Օան. 11)	(606)	(606)
Մարտի 31-ի դրությամբ	22,982	25,402

32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Իրավական և հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա:

Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

2019թ մարտի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	12,009,447	12,491,499
Ակրեդիտիվներ	1,186,582	1,484,715
Երաշխիքներ	4,420,995	3,677,373
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների գծով պահուստ	(74,396)	(70,277)
Ընդամենը պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	17,542,628	17,583,310

Սպասվող կորուստների շարժը հետևյալն է.

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Չօգտագործված վարկային գծեր				
Սպասվող վարկային կորուստները 01 հունվարի 2019 թ. դրությամբ	13,783			13,783
Նոր ակտիվների ձևավորում	4,046			4,046
Ակտիվների մարում	(4,577)			(4,577)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	13,253	-	-	13,253
Ակրեդիտիվներ				
Սպասվող վարկային կորուստները 01 հունվարի 2019 թ. դրությամբ	16,204			16,204
Նոր ակտիվների ձևավորում	-			-
Ակտիվների մարում	(3,268)			(3,268)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	12,936	-	-	12,936
Երաշխիքներ				
Սպասվող վարկային կորուստները 01 հունվարի 2019 թ. դրությամբ	40,069			40,069
Նոր ակտիվների ձևավորում	15,905			15,905
Ակտիվների մարում	(7,835)			(7,835)
31 Մարտի 2019 դրությամբ	48,207	-	-	48,207

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: 2018 թ. մարտի 31-ի դրությամբ Խումբն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, Բանկին պատկանող բանկումատների ապահովագրություն, ինչպես նաև Բանկային ռիսկերի համապարփակ, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության և տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Քանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

33. Ստորադաս փոխառություններ

հազար ՀՀ դրամ	<u>31/03/2019թ.</u>	<u>31/12/2018թ.</u>
Ստորադաս փոխառություն ստացված կապակցված կողմից	5,986,982	5,852,819
	5,986,982	5,852,819

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Խմբի անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս Խմբի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունը թողարկված է ԱՄՆ դոլարով, տարեկան 7.12% միջին արդյունավետ տոկոսադրույքով և 2023թ. հունվար սահմանված մարման ժամկետով (տե՛ս, Ծան. 35):

34. Կապիտալ

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 16,416,633 հազ. դրամ (2017թ.՝ 16,416,633 հազ. դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, կանոնադրական կապիտալը կազմված է թվով 54,722 սովորական բաժնետոմսերից և 333 արտոնյալ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 300,000 դրամ և 100 դրամ անվանական արժեքներով:

2019թ. մարտի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	31/03/2019թ.		31/12/2018թ.	
	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
«Ըղվանադ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ	13,287,900	80.94	13,287,900	80.94
«Ըղվանադ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ (արտոնյալ բաժնետոմսեր)	33	-	33	-
Հայփոստ Թրասթ Մենեջմենթ Բի ՎԻ	2,307,900	14.06	2,307,900	14.06
Հայաստանյազ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի	820,800	5	820,800	5
	16,416,633	100	16,416,633	100

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բանկի արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն իրավասու մարմնի կողմից շահաբաժիններ վճարելու մասին որոշման կայացման դեպքում ստանալ տարեկան հաստատագրված շահաբաժին, իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 20%-ի չափով:

Բանկի կանոնադրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

Բանկի բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են չբաշխված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված կանոնադրական կապիտալի 20%-ի չափով:

35. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով Խմբի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Խմբի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում արգենտինացի գործարար Է. Էռնեսկյանը:

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և ժամանակաշրջանի եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

31/03/2019թ.

31/12/2018թ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Մայր կազմակերպություն</i>	<i>Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր</i>	<i>Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր</i>	<i>Մայր կազմակերպություն</i>	<i>Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր</i>	<i>Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր</i>
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն						
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ						
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	7,263	21,618,927	594,758	19,037	27,463,688	395,002
Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկեր	36,309	6,686,651	139,529	130,714	23,934,804	848,528
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված վարկեր	(30,127)	(1,596,322)	(147,889)	(142,415)	(29,561,192)	(642,764)
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, համախառն	13,445	26,709,256	586,398	7,336	21,837,300	600,766
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(134)	(267,093)	(5,864)	(73)	(218,373)	(6,008)
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	13,311	26,442,163	580,534	7,263	21,618,927	594,758
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ						
Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	213,839	46,019,356	564,144	367,619	37,441,903	409,070
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ավանդներ	73,868	149,014,840	526,178	1,137,797	611,888,652	3,689,233
Ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարված ավանդներ	(114,048)	(149,223,113)	(765,781)	(1,291,577)	(603,311,199)	(3,534,159)
Ավանդների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	173,659	45,811,083	324,541	213,839	46,019,356	564,144
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ – Ստորադաս փոխառություն	-	-	-	-	-	-
Ստորադաս փոխառության մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	-	5,852,818	-	-	5,854,396	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	-	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստորադաս փոխառությունների գծով հաշվեզրված տոկոսներ	-	101,744	-	-	-	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	(5,498)	-
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ արդյունք	-	32,421	-	-	3,920	-
Ստորադաս փոխառության մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	5,986,983	-	-	5,852,818	-
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ						
Տրամադրված երաշխիքներ	-	190,733	44,265	-	190,815	124,683
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	-	489,680	9,478	-	1,479,467	30,627

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	15	6,644	192	770	26,092	779
Այլ եկամուտ	21	19,773	212	1,384	47,280	1,198
Տոկոսային ծախս	(723)	(545,304)	(2,726)	(4,207)	(1,984,209)	(16,051)
Արժեզրկումից կորուստներ	(61)	(48,720)	144	117	56,264	(2,058)
Այլ գործառնական ծախսեր	-	(10,418)	(8,157)	-	(45,563)	(29,886)

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 20 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-21% (2018թ.՝ 3-24%, 1-ից 20 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ ակտիվներով:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

հազար ՀՀ դրամ

	31/03/2019թ.	31/03/2018թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	114,074	112,502
Ընդամենը առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցում	114,074	112,502

36. Իրական արժեքի չափում

Խմբի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Խմբի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խմբի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար սովյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ստորև: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- ▶ Մակարդակ 2 – Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրական արժեքով և վերլուծում է դրանք ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, որում իրական արժեքի չափումը դասակարգված է.

2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ

հազար ՀՀ դրամ

	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-		183,631,865	183,631,865	201,636,423
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,637,620		-	44,637,620	44,637,620
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-		3,049,466	3,049,466	3,049,466
Անորոշիվացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ			37,555	37,555	37,433
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-		802,030	802,030	802,030
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-		189,558,835	189,558,835	189,558,835
Այլ փոխառու միջոցներ	-		15,977,609	15,977,609	15,977,609
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-		15,625,398	15,625,398	15,625,398
Բանկի կողմից թողնված արժեթղթեր		16,831,588	-	16,831,588	16,865,377
Ստորադաս փոխառություններ	-		5,986,982	5,986,982	5,986,982
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-		1,491,166	1,491,166	1,491,166

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

հազար ՀՀ դրամ

	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-		177,923,173	177,923,173	196,282,331
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	40,470,858		-	40,470,858	40,470,858
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-		5,222,033	5,222,033	5,212,487
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր			584,064	584,064	584,058
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-		515,397	515,397	515,397
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-		185,437,965	185,437,965	185,437,965
Այլ փոխառու միջոցներ	-		15,684,413	15,684,413	15,684,413
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-		15,739,521	15,739,521	15,739,521
Բանկի կողմից թողնված արժեթղթեր		16,607,629	-	16,607,629	16,653,444
Ստորադաս փոխառություններ	-		5,852,819	5,852,819	5,852,819

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ - 1,004,291 **1,004,291** **1,004,291**

36. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Պահանջներ և պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղջվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղջվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 3% մինչև 24% տարեկան (2018թ. 3% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը՝ կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ

հազար ՀՀ դրամ

Ֆինանսական ակտիվներ

Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր, այդ թվում ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող գրավադրված արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Առևտրային արժեթղթեր

Ընդամենը

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Ընդամենը

Զուտ իրական արժեք

	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
-	-	12,700,295	12,700,295
-	-	12,968,568	12,968,568
-	-	1,003,870	1,003,870
-	-	26,672,733	26,672,733
-	-	20,142	20,142
-	-	20,142	20,142
0	0	26,652,591	26,652,591

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>		
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ			
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր, այդ թվում ամորտիզացված արժեթղթով հաշվառվող գրավադրված արժեթղթեր	-	8,101,555	8,101,555
Իրական արժեթղթով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,021,216	17,333,940	18,355,156
Առևտրային արժեթղթեր	-	519,791	519,791
Ընդամենը	1,021,216	25,955,286	26,976,502
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	26,583	26,583
Ընդամենը	0	26,583	26,583
Զուտ իրական արժեք	1,021,216	25,928,703	26,949,919

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմները չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ չգնանշվող բաժնետոմսերում չի կարող չափվել և, հետևաբար, դուրս է մնում այս բացահայտումից: Այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տե՛ս Ծան. 19-ը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	4,633,831	4,633,831
Ընդամենը	4,633,831	4,633,831

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	4,614,029	4,614,029
Ընդամենը	4,614,029	4,614,029

36. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն էական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները շարժը կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2019 հունվարի 1-ի դրությամբ	4,614,029	4,614,029
Ձեռքբերումներ	69,571	69,571
Օտարում	-	-
Կուտակված մաշվածություն	(49,769)	(49,769)
Ջուտ իրական արժեքը 2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ	4,633,831	4,633,831

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2018 հունվարի 1-ի դրությամբ	4,724,230	4,724,230
Ձեռքբերումներ	83,003	83,003
Օտարում	-	-
Կուտակված մաշվածություն	(193,204)	(193,204)
Ջուտ իրական արժեքը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,614,029	4,614,029

Խմբի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հոդը և շենքերը վերագնահատվել են 2016թ.: Շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2015թ.:

Նշանակալի չդիտարկվող ելակետային տվյալը՝ վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները էական ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

37. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների ցանկը, որոնք այնպես են փոխանցվել, որ բոլոր փոխանցված ֆինանսական ակտիվները կամ փոխանցված ֆինանսական ակտիվների մի մասը չեն բավարարում ապաճանաչման չափանիշներին:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող արժեթղթեր</i>	<i>Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>	
			<i>Ընդամենը</i>	
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	0	12,455,916	12,455,916
Ընդամենը		0	12,455,916	12,455,916
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	0	12,009,688	12,009,688
Ընդամենը		0	12,009,688	12,009,688
Զուտ դիրք		0	446,228	446,228

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>31/12/2018թ. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>		<i>Ընդամենը</i>
		<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>նրդրումային արժեթղթեր</i>	
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	0	8,101,555	8,101,555
Ընդամենը		0	8,101,555	8,101,555
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	0	7,879,585	7,879,585
Ընդամենը		0	7,879,585	7,879,585
Զուտ դիրք		0	121,970	121,970

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են չորրորդ կողմին, և Խումբը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Խումբը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Խումբը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապահանջել դրանք: Բացի այդ, Խումբը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նման ձևով, Խումբն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետգնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Խումբը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

38. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>
----------------------	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---

31/03/2019 թ.

Ֆինանսական ակտիվներ											
Բանկերին տրված վարկեր - հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր - հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,145,942	-	6,145,942	-	-	-	-	(6,145,942)	-	-	-
Ընդամենը	6,145,942	-	6,145,942	-	-	-	-	(6,145,942)	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ											
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,009,688	-	12,009,688	(12,009,688)	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	12,009,688	-	12,009,688	(12,009,688)	-	-	-	-	-	-	-

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>
----------------------	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---

31/12/2018թ.

Ֆինանսական ակտիվներ											
Բանկերին տրված վարկեր - հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	0	-	0	-	-	-	-	0	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր - հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,022,198	-	4,022,198	-	-	-	-	(4,022,198)	-	-	-
Ընդամենը	4,022,198	-	4,022,198	-	-	-	-	(4,022,198)	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ											
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,879,585	-	7,879,585	(7,879,585)	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	7,879,585	-	7,879,585	(7,879,585)	-	-	-	-	-	-	-

39. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվների և պարտավորությունների բաշխումը՝ մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Խմբի պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 40-ում:

Մարման ժամկետների միջև տարբերությունների վերլուծությունը չի արտացոլում այն ընթացիկ հաշիվների միջոցների պատմական կայունությունը, որոնց վերադարձը սովորաբար տեղի է ունենում ավելի երկար ժամանակահատվածի ընթացքում, քան ներկայացված է վերոնշյալ աղյուսակում: Վերոնշյալ աղյուսակում այդ մնացորդները ներառված են «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետայնության խմբի մեջ»:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության՝ Խումբը պարտավոր է մարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները ավանդատուների առաջին իսկ պահանջով:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները համարվում են բարձր իրացվելի ակտիվներ, այդ պատճառով ներկայացված են ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետայնության խմբի մեջ:

Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը ներկայացված են հետգնման պայմանագրերի մարման ժամկետներին համապատասխան:

Մնացած ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացված են իրենց պայմանագրային մնացորդային մարման ժամկետներին համապատասխան:

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ 2019թ. առաջին եռամսյակի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ								
	Ցուցանիշի միջին 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, քննարկներ	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, քննարկներ	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,637,620	0	0	44,637,620	0	0	0	0	44,637,620
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	35,516	521	0	36,037	214,717	753,116	967,833	0	1,003,870
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,867,973	0	0	1,867,973	19,494	0	1,949	1,161,999	3,049,466
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	12,443,451	9,515,467	39,011,453	60,970,371	86,662,327	54,003,726	140,666,053	0	201,636,424
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ	245,843	727,333	92,285	1,065,462	8,126,446	3,123,488	112,499,34	710,966	13,026,362
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,622,624	0	0	10,622,624	0	0	0	0	10,622,624
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	1,823,415	0	37,752	1,861,167	0	0	0	0	1,861,167
Հիմնական միջոցներ	0	0	0	0	0	0	0	6,912,132	6,912,132
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	339,489	339,489
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	1,984,218	1,984,218	0	0	0	0	1,984,218
Այլ ակտիվներ	2,159,887	75,469	282,446	2,517,801	759	25,080	25,839	0	2,543,640
Ընդամենը Ակտիվներ	73,836,329	10,318,790	41,408,154	125,563,273	95,023,742	57,905,410	152,929,153	9,124,586	287,617,012
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,550,423	1,646,252	1,355,757	15,552,432	0	0	0	72,966	15,625,398
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	20,142	0	0	20,142	0	0	0	0	20,142
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	78,113,251	27,166,465	56,662,690	161,942,405	27,240,300	376,130	27,616,430	0	189,558,835
Այլ փոխառու միջոցներ	370,669	143,919	998,010	1,512,598	8,575,105	5,889,906	14,465,011	0	15,977,609
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	325,152	2,987,167	2,962,158	6,274,477	10,590,900	0	10,590,900	0	16,865,377
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով	0	0	251,655	251,655	0	0	0	0	251,655
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	715,465	0	715,465	0	715,465
Այլ պարտավորություններ	433,116	439,414	870,663	1,743,193	73,976	22,982	96,958	0	1,840,151
Այլ պահուստներ	74,396	0	0	74,396	0	0	0	0	74,396
Ստորադաս փոխառություն	0	101,058	0	101,058	5,885,924	0	5,885,924	0	5,986,982
Ընդամենը Պարտավորություններ	91,887,149	32,484,275	63,100,933	187,472,356	53,081,670	6,289,018	59,370,688	72,966	246,916,010
Ջուտ դիրք	(18,050,820)	(22,165,485)	(21,692,779)	(61,909,083)	41,942,072	51,616,393	102,610,085	9,051,620	40,701,002
Կուտակված ճեղքվածք	(18,050,820)	(40,216,305)	(43,858,263)		20,249,294	102,610,085			

2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Ծախսեր և միջև	1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, քննարկներ	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, քննարկներ	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	40,470,858	0	0	40,470,858	0	0	0	0	40,470,858
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	0	603	6,522	7,125	254,402	258,264	512,666	0	519,791
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,141,716	970,185	0	4,111,901	38,746	0	38,746	1,061,840	5,212,487
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,546,582	10,081,740	42,687,427	59,315,748	83,775,096	53,191,487	136,966,583	0	196,282,331
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ	658,670	795,241	1,029,830	2,483,741	9,452,525	5,392,541	14,845,066	1,084,142	18,412,949
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,014,343	0	0	6,014,343	0	0	0	0	6,014,343
Անորոշված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	2,661,728	0	0	2,661,728	0	0	0	0	2,661,728
Հիմնական միջոցներ	0	0	0	0	0	0	0	6,739,038	6,739,038
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	296,331	296,331
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	1,977,614	1,977,614	0	0	0	0	1,977,614
Այլ ակտիվներ	2,314,307	100,554	89,403	2,504,264	144	25,633	25,777	1,865	2,531,906
Ընդամենը Ակտիվներ	61,808,204	11,948,323	45,790,796	119,547,323	93,520,914	58,867,925	152,388,838	9,183,216	281,119,377
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	14,265,532	1,278,285	123,141	15,666,958	0	0	0	72,563	15,739,521
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	26,583	0	0	26,583	0	0	0	0	26,583
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	75,369,498	15,486,147	72,170,640	163,026,285	21,901,888	509,792	22,411,680	0	185,437,965
Այլ փոխառու միջոցներ	123,917	285,292	995,623	1,404,832	8,798,188	5,481,393	14,279,581	0	15,684,413
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	0	43,438	6,004,255	6,047,694	10,605,750	0	10,605,750	0	16,653,444
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով	0	0	199,430	199,430	0	0	0	0	199,430
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	883,265	0	883,265	0	883,265
Այլ պարտավորություններ	850,211	175,480	433,385	1,459,076	0	23,588	23,588	0	1,482,664
Այլ պահուստներ	70,056	0	0	70,056	0	0	0	0	70,056
Ստորադաս փոխառություն	0	0	-556	-556	5,853,375	0	5,853,375	0	5,852,819
Ընդամենը Պարտավորություններ	90,705,797	17,268,642	79,925,918	187,900,358	48,042,466	6,014,773	54,057,239	72,563	242,030,160
Ջուտ դիրք	(28,897,593)	(5,320,320)	(34,135,122)	(68,353,035)	45,478,448	52,853,152	107,442,252	9,110,653	39,089,217
Կուտակված ձեռքվածք	(28,897,593)	(34,217,913)	(39,455,442)		11,343,326	107,442,252			

39.1 Ստորև աղյուսակները ներկայացնում են Խմբի ակտիվները և պարտավորությունները՝ ըստ ներդրումային արժեթղթերի ակնթարթային իրացվելիության:

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների/բացի բաժնային գործիքներից/ բարձր իրացվելի մասը ներկայացված են ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով, քանի որ Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանք բարձր իրացվելի ակտիվներ են, որոնք կարող են վաճառվել ըստ պահանջի՝ ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների արտահոսքի պահանջն ապահովելու համար:

	2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ								
	Ցպահանջ և միջևն 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ընդամենը	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ընդամենը	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,637,620	0	0	44,637,620	0	0	0	0	44,637,620
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	885,523	521	0	886,044	117,826	0	117826	0	1,003,870
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,867,973	0	0	1,867,973	19,494	0	19494	1,161,999	3,049,466
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	12,443,451	9,515,467	39,011,453	60,970,371	86,662,327	54,003,726	140666053	0	201,636,424
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ	6,045,586	722,905	79,057	6,847,548	5,467,847	0	5,467,847	710,966	13,026,361
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,622,624	0	0	10,622,624	0	0	0	0	10,622,624
Անորոշիվացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	1,823,415	0	37,752	1,861,167	0	0	0	0	1,861,167
Հիմնական միջոցներ	0	0	0	0	0	0	0	6,912,132	6,912,132
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	339,489	339,489
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	1,984,218	1,984,218	0	0	0	0	1,984,218
Այլ ակտիվներ	2,159,887	75,469	282,446	2,517,801	759	25,080	25839	0	2,543,640
Ընդամենը Ակտիվներ	80,486,079	10,314,361	41,394,926	132,195,367	92,268,252	54,028,807	146,297,059	9,124,586	287,617,011
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,550,423	1,646,252	1,355,757	15,552,432	0	0	0	72,966	15,625,398
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	20,142	0	0	20,142	0	0	0	0	20,142
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	74,951,391	26,799,967	58,525,964	160,277,322	28,218,099	1,063,414	29,281,513	0	189,558,835
Այլ փոխառու միջոցներ	370,669	143,919	998,010	1,512,598	8,575,105	5,889,906	14,465,011	0	15,977,609
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	325,152	2,987,167	2,962,158	6,274,477	10,590,900	0	10,590,900	0	16,865,377
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով	0	0	251,655	251,655	0	0	0	0	251,655
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	715,465	0	715,465	0	715,465
Այլ պարտավորություններ	433,116	439,414	870,663	1,743,193	73,976	22,982	96,958	0	1,840,151
Այլ պահուստներ	74,396	0	0	74,396	0	0	0	0	74,396

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ 2019թ. առաջին եռամսյակի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորադաս փոխառություն	0	101,058	0	101,058	5,885,924	0	5,885,924	0	5,986,982
Ընդամենը Պարտավորություններ	88,725,289	32,117,777	64,964,207	185,807,273	54,059,469	6,976,302	61,035,771	72,966	246,916,010
Ջուտ դիրք	(8,239,210)	(21,803,416)	(23,569,281)	(53,611,906)	38,208,783	47,052,505	94,312,908	9,051,620	40,701,001
Կուտակված ձեռքվածք	(8,239,210)	(30,042,625)	(45,372,696)		14,639,502	94,312,908			

2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ցյառանց և մինչև 1 ամիս</i>	<i>1-ից 3 ամիս</i>	<i>3-ից 12 ամիս</i>	<i>Մինչև 12 ամիս, ընդամենը</i>	<i>1-ից 5 տարի</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	<i>12 ամսից ավելի, ընդամենը</i>	<i>Առանց մարման ժամկետի</i>	<i>Ընդամենը</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	40,470,858	0	0	40,470,858	0	0	0	0	40,470,858
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	383,618	603	0	384,221	135,570	0	135570	0	519,791
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,141,716	970,185	0	4,111,901	38,746	0	38746	1,061,840	5,212,487
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,546,582	10,081,740	42,687,427	59,315,748	83,775,096	53,191,487	136966583	0	196,282,331
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ	12,856,884	651,768	832,007	14,340,659	2,199,340	788,809	2988149	1,084,142	18,412,950
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,014,343	0	0	6,014,343	0	0	0	0	6,014,343
Անորոշիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	2,661,728	0	0	2,661,728	0	0	0	0	2,661,728
Հիմնական միջոցներ	0	0	0	0	0	0	0	6,739,038	6,739,038
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	296,331	296,331
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	1,977,614	1,977,614	0	0	0	0	1,977,614
Այլ ակտիվներ	2,314,307	100,554	89,403	2,504,264	144	25,633	25777	1,865	2,531,906
Ընդամենը Ակտիվներ	74,390,036	11,804,850	45,586,451	131,781,336	86,148,896	54,005,929	140,154,825	9,183,216	281,119,377
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	14,265,532	1,278,285	123,141	15,666,958	0	0	0	72,563	15,739,521
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	26,583	0	0	26,583	0	0	0	0	26,583
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	75,369,498	15,486,147	72,170,640	163,026,285	21,901,888	509,792	22,411,680	0	185,437,965
Այլ փոխառու միջոցներ	123,917	285,292	995,623	1,404,832	8,798,188	5,481,393	14,279,581	0	15,684,413
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	0	43,438	6,004,255	6,047,694	10,605,750	0	10,605,750	0	16,653,444
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով	0	0	199,430	199,430	0	0	0	0	199,430
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	883,265	0	883,265	0	883,265
Այլ պարտավորություններ	850,211	175,480	433,385	1,459,076	0	23,588	23,588	0	1,482,664

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ 2019թ.առաջին եռամսյակի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Այլ պահուստներ	70,056	0	0	70,056	0	0	0	0	70,056
Ստորադաս փոխառություն	0	0	-556	-556	5,853,375	0	5,853,375	0	5,852,819
Ընդամենը Պարտավորություններ	90,705,797	17,268,642	79,925,918	187,900,358	48,042,466	6,014,773	54,057,239	72,563	242,030,160
Ջուտ դիրք	(16,315,761)	(5,463,793)	(34,339,468)	(56,119,022)	38,106,430	47,991,156	95,208,239	9,110,653	39,089,217
Կուտակված ձեռքվածք	(16,315,761)	(21,779,554)	(39,803,260)		3,766,962	95,208,239			

40. Ռիսկերի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Խմբի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Խմբի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել Խմբի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Խմբի և Խմբի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է Խմբի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Խմբի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է Խմբի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Խմբի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, Խմբի կողմից ստանձնված ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպում և կոորդինացնում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Տնօրինություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Տնօրինությունն իրականացնում է՝

- ▶ ճգնաժամային իրավիճակներում Խմբի եկամտաբերության հետ կապված, ինչպես նաև գործառնական, ռազմավարական, վարկանիշային և իրավական ռիսկերին առնչվող Խմբի ռիսկերի կառավարման տեսակետի հիման վրա Խորհրդի համաձայնությամբ համալիր միջոցառումների հաստատումը,
- ▶ որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանումը,
- ▶ միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանումը,
- ▶ բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանումը:

Տնօրինությունը պատասխանատու է Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Տնօրինությունը պատասխանատվություն է կրում նաև Խմբի իրացվելիության ֆինանսական ռիսկերի համար: Տնօրինությանն է վերապահված Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի գործառնությունները:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառնություններն են՝

- ▶ Խմբում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ գրավադրվող գույքի գնահատումների նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը և գրավադրված գույքի վերագնահատումների պարբերական իրականացումը,
- ▶ Խմբի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ապահովագրության գործընթացի կազմակերպումը,
- ▶ խնդրահարույց վարկային պորտֆելի կառավարումը:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Խումբը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Խմբի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման ղեկավարամենտը կատարում է Խմբի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Տսօրինության հաստատմանն է ներկայացնում այդ բանկերի գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և մարքետինգի բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Խմբի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով

տոկոսադրույքի ռիսկի գույքի մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ճեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի գույքի նպատակով Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն Խմբի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ Խմբի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար Խմբի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առնչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, Խմբի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կոորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել Խմբի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, Խորհրդին ու գործադիր մարմնին Խմբի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացման ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

40. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարման հետ, որի արդյունքում Խումբը կարող է վնասներ կրել: Վարկային ռիսկը Խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկային գործունեությունից՝ կապված վարկերի և փոխառությունների տրամադրման հետ, և ներդրումային գործունեությունից՝ պայմանավորված Խմբի ակտիվների պորտֆելում պարտքային արժեթղթերի և այլ պարտքային գործիքների առաջացման հետ: Վարկային ռիսկ առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես օրինակ վարկային պարտավորվածությունները: Վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Խմբի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի:

Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ վարկատեսակների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման դեպարտամենտը իրականացնում է նաև տարբեր վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում առանձին վարկերի մոնիտորինգ՝ ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերը նաև հաստատվում են ռիսկերի վարչության կողմից: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկումը կենտրոնացած է Ռիսկերի Կառավարման դեպարտամենտում, որը պարբերաբար հաշվետվություն է ներկայացնում գործադիր խորհրդին:

2019 թ. մարտի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ վարկի որակի բարելավման այլ միջոցները:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

ձեռնյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2019 թ. մարտի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ վարկային ռիսկի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ ըստ աշխարհագրական սեզմենտների:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	41,961,764	409,039	2,266,817	44,637,620
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	1,003,870	-	-	1,003,870
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	867,529	609,284	1,572,653	3,049,466
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	183,021,922	44,667	18,569,835	201,636,423
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	12,183,285	5,333	837,744	13,026,362
Ձեռգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	10,622,624	-	-	10,622,624
Միևչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	1,861,167	-	-	1,861,167
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	308,772	493,081	177	802,030
2019 թ. մարտի 31-ի դրությամբ	251,830,933	1,561,403	23,247,226	276,639,562

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	ՀՀ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,944,682	198,601	2,327,575	40,470,858
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	519,791	-	-	519,791
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,359,132	847,003	1,006,353	5,212,487
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	182,424,201	13,930	13,844,200	196,282,331
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	16,580,379	1,026,549	806,022	18,412,950
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	6,014,343	-	-	6,014,343
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	2,661,728	-	-	2,661,728
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	300,257	228,995	4,923	534,175
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	249,804,513	2,315,078	17,989,072	270,108,663

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Խումբը կառավարում է վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով ռիսկի ընդունելի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով՝ ելնելով անհրաժեշտությունից: Ըստ վարկատեսակների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Վարկային կոմիտեի կողմից եռամսյակային կտրվածքով:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, լրացուցիչ սահմանափակում է հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար լրացուցիչ սահմանաչափերով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման ունակությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Առավել ավանդական մոտեցում է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը, որը նաև համընդհանուր ընդունված գործելակերպ է: Խումբը կանոններ է սահմանում ընդունելի գրավի տեսակների կամ ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- ▶ Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- ▶ Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և մեքենաները,
- ▶ Ոսկին և դրամական միջոցները:

Իրավաբանական անձանց երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովված են, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը, որպես կանոն, ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու նպատակով Խումբը վարկառուից լրացուցիչ ապահովություն է պահանջում՝ առանձին վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման հայտանիշների ի հայտ գալու դեպքում: Վարկերի և փոխառությունները բացի այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ապահովություն հանդիսացող գրավի տեսակը որոշվում է՝ ելնելով գործիքի էությունից: Հիմնականում բանկերին վարկեր և փոխառություններ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում ապահովված չեն:

40. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն (շարունակություն)

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
Անշարժ գույքի գրավադրմամբ վարկեր	112,450,929	110,812,306
Ոսկու գրավով վարկեր	20,240,994	19,187,836
Կազմակերպությունների երաշխիքներով ապահովված վարկեր	14,540,478	16,179,084
Տրանսպորտային միջոցների գրավադրմամբ վարկեր	2,706,364	3,245,056
Դրամական միջոցներով ապահովված վարկեր	24,032,279	19,562,679
Պաշարների գրավադրմամբ վարկեր	3,572,875	3,467,548
Սարքավորումների գրավադրմամբ վարկեր	1,198,402	1,447,721
Այլ արժեթղթեր	7,069,601	4,643,581
Այլ գրավներ	5,987,904	9,816,041
Չապահովված վարկեր	13,929,095	12,319,884
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն)	205,728,920	200,681,737

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա վարկերի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է 2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ Փուլ 3-ում գտնվող վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, դրանց գծով սպասվող վարկային կորուստները և գրավների իրական արժեքը ըստ տեսակների:

31/03/19թ Հազ. դրամ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք Փուլ 3	Գրավների իրական արժեք	Սպասվող վարկային կորուստներ
Բիզնես	3,801,277	8,454,100	1,698,871
Հիփոթեք	1,588,792	2,747,634	631,614
Ոսկու գրավով	197,818	252,894	110,769
Սպառողական	1,156,750	4,801,699	265,575
Ընդամենը	6,744,636	16,256,327	2,706,830

Վարկերի հետ կապված պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և փաստաթղթային ակրեդիտիվները Խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս չորրորդ անձանց գումարներ ստանալ Խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ, և, հետևաբար, դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործված մասերը: Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Մակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբը գնահատում է վարկերի արժեզրկումը՝ ելնելով արժեզրկված վարկերի ապագա դրամական հոսքերի վերլուծությունից և արժեզրկման հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով կորուստների նախկին փորձից, ցուցաբերելով պահպանողական մոտեցում:

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբն անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի (ներառյալ վարկային քարտերը, հիփոթեքային վարկերը և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև, ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն հիմունքներով՝ ինչ վարկերինը:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է վարկերի և փոխառությունների որակը ըստ դասերի.

<i>2019թ. Մարտի 31-ի դրությամբ Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված</i>			<i>Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված</i>		
	<i>Բարձր վարկանիշ</i>	<i>Ստանդարտ վարկանիշ</i>	<i>Ցածր վարկանիշ</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ</i>	24,032,279	172,789,323	683,564	1,151,604	7,072,150	205,728,920

<i>2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված</i>			<i>Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված</i>		
	<i>Բարձր վարկանիշ</i>	<i>Ստանդարտ վարկանիշ</i>	<i>Ցածր վարկանիշ</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ</i>	19,562,679	171,724,064	1,590,277	1,166,314	6,638,403	200,681,737

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխառությունները ներառում են ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը: Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերի վերլուծությունը՝ ըստ վճարման ուշացման ժամկետների հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/03/2019թ.</i>				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից առավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	0	0	0	0	0
Գյուղատնտեսություն	6,033	0	0	0	6,033
Շինարարություն	0	3,700	15,017	0	18,717
Առևտուր	0	14,088	0	22,223	36,310
Տրանսպորտ և կապ	0	0	0	0	0
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	208,011	122,859	116,105	437,842	884,817
Հիփոթեքային վարկեր	6,379	24,181	36,667	109,181	176,408
Ծառայությունների ոլորտ	0	0	0	20,297	20,297
Այլ	0	0	0	9,022	9,022
Ընդամենը	220,423	164,828	167,789	598,564	1,151,604

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2018թ.</i>				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից առավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	0	0	0	0	0
Գյուղատնտեսություն	0	0	0	19,865	19,865
Շինարարություն	0	0	0	37,832	37,832
Առևտուր	0	1,937	0	24,954	26,891
Տրանսպորտ և կապ	0	0	0	0	0
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	165,681	114,044	78,818	452,409	810,952
Հիփոթեքային վարկեր	42,049	6,454	19,591	173,019	241,113
Ծառայությունների ոլորտ	0	19,597	0	0	19,597
Այլ	3,296	0	0	6,768	10,064
Ընդամենը	211,026	142,032	98,409	714,847	1,166,314

40. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելներին: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է ՎաՌ մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծության միջոցով:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2018թ. մարտի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լոդացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը 2019թ. մարտի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի գույքահեռ տեղաշարժեր:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	Բազիսային կետերի ավելացում 31/03/19	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/03/19	Կապիտալի զգայունություն 31/03/19
Արժույթ			
Հայկական դրամ	1.6%	(81,602)	(464,096)
ԱՄՆ Դոլար	1.3%	(2,384)	(149,279)

<i>Արժույթ</i>	Բազիսային կետերի նվազում 31/03/19	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/03/19	Կապիտալի զգայունություն 31/03/19
Հայկական դրամ	3.5%	178,505	1,015,211
ԱՄՆ Դոլար	0.5%	917	57,415

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	Բազիսային կետերի նվազում 31/12/2018թ.	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2018թ.	Կապիտալի զգայունություն 31/12/2018թ.
Արժույթ			
Հայկական դրամ	1.6%	(38,504)	(665,329)
ԱՄՆ Դոլար	1.3%	(3,174)	(164,289)

<i>Արժույթ</i>	Բազիսային կետերի նվազում 31/12/2018թ.	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2018թ.	Կապիտալի զգայունություն 31/12/2018թ.
Հայկական դրամ	3.5%	84,227	1,455,407
ԱՄՆ Դոլար	0.5%	1,221	63,188

40. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Արտարժույթային ռիսկը Խումբը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՌ մեթոդաբանություններից: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով մարտի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի էական արժույթային ռիսկեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների, ինչպես նաև սպասվող դրամական հոսքերի գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բոլոր այլ ցուցանիշները հաստատուն են:

Բացասական գումարները արտացոլում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31 մարտի, 2019թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի, 2018թ.</i>	
<i>Արժույթ</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
	%		%	
ԱՄՆ դոլար	3.5%	(17,134)	3.5%	(23,270)
ԱՄՆ դոլար	(3.5%)	17,134	(3.5%)	23,270
Եվրո	13.7%	(10,146)	13.7%	1,535
Եվրո	(6.3%)	4,666	(6.3%)	(706)

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր դրամով պարտավորությունների 2%-ի և արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տե՛ս Ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես կապված սթրես գործոնները:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար վերջիններիս մարման ժամանակ, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խումբը

հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Այդ հարաբերակցությունը կազմել է՝	31/03/2019թ., %	31/12/2018թ., %
Ն21 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	24.55%	23.69%
Ն22 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	86.28%	81.83%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների.

Ստորև ներկայացվում է մարտի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար տե՛ս Ծանոթագրություն 39-ը:

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

	31/03/2019թ.					
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,550,423	1,653,350	1,373,609	0	72,966	15,650,348
Ածանցյալ պարտավորություններ	20,142					20,142
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	78,113,251	27,172,883	58,913,197	33,383,498	2,046,377	199,629,205
Այլ փոխառու միջոցներ	394,882	280,935	1,741,058	11,668,133	6,802,702	20,887,711
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	359,427	3,003,642	3,358,224	11,517,562	0	18,238,855
Ստորադաս փոխառություններ	0	191,363	206,572	7,144,544	0	7,542,479
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	91,438,125	32,302,172	65,592,660	63,713,738	8,922,045	261,968,740
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	12,558,469	407,332	1,764,837	2,022,357	789,633	17,542,628

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2018թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցայահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	14,269,543	1,287,043	127,441	0	72,563	15,756,590
Ածանցյալ պարտավորություններ	26,583					26,583
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	75,884,799	15,514,234	75,169,000	26,549,871	1,869,061	194,986,964
Այլ փոխառու միջոցներ	141,098	377,393	1,825,741	11,756,654	6,361,485	20,462,370
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	0	52,500	6,724,733	11,580,313	0	18,357,546
Ստորադաս փոխառություններ	0	0	395,709	7,105,035	0	7,500,745
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	90,322,023	17,231,169	84,242,624	56,991,873	8,303,109	257,090,797
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	12,986,059	434,279	2,375,484	1,787,488	0	17,583,310

40. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Խումբը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Խմբի գործունեության վրա: Խմբի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի ռեպրոմ նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Խմբին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկերի կառավարման բարձրագույն մարմինը Խմբի Տնօրինությունն է, որը պատասխանատու է գործառնական ռիսկերի վերահսկման համար: Գործառնական ռիսկը Խմբում գործարքների սահմանված կարգի և ընթացակարգերի՝ գործող օրենսդրությանը անհամապատասխանության կամ դրանց խախտման, Խմբի աշխատակիցների անիրազեկության կամ սխալների, Խմբի կողմից կիրառվող տեղեկատվական, տեխնոլոգիական և այլ համակարգերի ֆունկցիոնալ հնարավորությունների անբավարարության հետևանքով վնասների առաջացման ռիսկն է: Խմբի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի, Խմբի կողմից իրականացվող ցանկացած գործարքի ընթացքում կրկնակի ստուգման սկզբունքի միջոցով: Գործառնական ռիսկի առավել արդիական տեսակների կառավարումը նկարագրված է ստորև:

Իրավական ռիսկ. Խմբի բոլոր ստանդարտ պայմանագրերի օրինակելի ձևերը մշակվում են Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան ստորաբաժանման հետ համագործակցության միջոցով և հաստատվում են Խմբի Վարչության կողմից: Խմբի առօրյա գործունեության ընթացքում Խմբի և չորրորդ անձանց հետ փոխհարաբերությունները կարգավորող ոչ ստանդարտ պայմանագրերի կիրառումը թույլատրվում է միայն այդ պայմանագրերի վերաբերյալ Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից եզրակացության առկայության դեպքում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) հետ առնչվող ռիսկերը կառավարվում են Խմբում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Գործընթացի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ են՝

- ▶ բոլոր բիզնես գործընթացների կանոնակարգումը ներքին իրավական ակտերի միջոցով,
- ▶ Խմբի ակտիվների և առավել կարևոր փաստաթղթերի (այդ թվում՝ վարկային պայմանագիր) ֆիզիկական պաշտպանվածությունը,
- ▶ սահմանաչափերի սահմանումը և պահպանումը,
- ▶ գույքի և գրառումների համատեղ պահպանումը,
- ▶ տվյալների գրանցամատյանների կիրառումը և արխիվացումը,
- ▶ գործընթացների ժամանակ երկու աչքի սկզբունքի կիրառումը:

Ներքին աուդիտը պարբերաբար տալիս է Խմբի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության և Խմբի ռիսկերին համարժեք լինելու գնահատական և հսկողություն է իրականացնում Խմբի գործունեության և գործառնական ռիսկերի նկատմամբ:

Խմբի՝ ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Խմբի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

41. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կառավարչական նպատակներից ելնելով, հիմնվելով մատուցվող ծառայությունների և ապրանքատեսակների վրա Բանկն իր գործունեությունը բաժանում է երեք սեզմենտների և դրանց արդյունքների հիման վրա կայացվում են ռազմավարական որոշումներ:

Մանրաձախ բանկային գործունեություն- Ֆիզիկական անձանց ընթացիկ հաշիվների բացում և վարում, դեպոզիտների վարում, ավանդների ներգրավում սպառողական և հիփոթեքային վարկերի տրամադրում, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի սպասարկում, փոքր և միկրո վարկերի տրամադրում:

Կորպորատիվ բանկային գործունեություն- Կազմակերպություններին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:

Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն- Ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ՝ գանձապետական ֆինանսական, ներդրումային բաժնային ծառայություններ, վարձակալություն, կազմակերպությունների միաձուլման և դադարեցման խորհրդատվությունների տրամադրում:

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին:

Սեզմենտների ակտիվները և պարտավորությունները ներառում են գործառնական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք կազմում են Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծ մասը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի, ինչպես նաև 2018թ. ընթացքում արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի կատարվել:

Ստորև ներկայացված է 2019թ. մարտի 31 դրությամբ բիզնես-սեզմենտների գծով սեզմենտային տեղեկատվությունը:

Հազար դրամ

	Մանրաձախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Զուտ տոկոսային եկամուտ	1,997,086	1,029,578	122,218	3,148,882
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	532,082	367,535	92,788	992,405
<i>Գործառնական շահույթ</i>	2,529,168	1,397,113	215,006	4,141,287
Արժեզրկումից կորուստներ	(296)	(254)	(30,986)	(31,536)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(75,607)	(55,999)	(47,042)	(178,648)
Անձնակազմի ծախսեր	(633,073)	(499,474)	(197,412)	(1,329,959)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(279,437)	(470,507)	(81,307)	(831,251)
Սեզմենտի շահույթ մինչև շահութահարկը	1,540,755	370,879	(141,741)	1,769,893
<i>Շահութահարկի գծով ծախս</i>	(278,204)	(66,967)	(25,593)	(370,764)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	1,262,551	303,912	(167,334)	1,399,130

Սեզմենտի շահույթը ձևավորվել է արտաքին հաճախորդներից, միջսեզմենտային եկամուտներ առկա չեն հաշվետու տարում (2018թ. ին ևս առկա չեն):

Սեզմենտի շահույթը յուրաքանչյուր սեզմենտի գծով ստացված շահույթն է մինչև շահութահարկը:

<i>Հազար դրամ</i>	Մանրածախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ	93,714,870	107,921,553	29,563,489	220,831,626
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություն	87,241,692	108,304,124	48,488,526	230,734,785

Տոկոսակիր ակտիվները ներառում են առևտրային նպատակով պահվող, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, բանկերին տրված վարկեր, փոխառությունները, հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները, հաճախորդներին տրված վարկերը, ակրեդիտիվները, ֆինանսական վարձակալության, ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարները:

Տոկոսակիր պարտավորությունները ներառում են բանկերի, հաճախորդների պարտավորությունների գումարը, թողարարված պարտքային արժեթղթերը, ստորադաս և այլ փոխառությունները:

Ստորև ներկայացված է 31.03.18թ. դրությամբ բիզնես-սեզմենտների գծով սեզմենտային տեղեկատվությունը:

<i>Հազար դրամ</i>	Մանրածախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Զուտ տոկոսային եկամուտ	1,576,982	573,107	460,795	2,610,884
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	498,883	350,814	277,804	1,127,501
<i>Գործառնական շահույթ</i>	<i>2,075,865</i>	<i>923,921</i>	<i>738,599</i>	<i>3,738,385</i>
Արժեզրկումից կորուստներ	(126,405)	(233,914)	-	(360,319)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(60,784)	(83,977)	(14,881)	(159,642)
Անձնակազմի ծախսեր	(490,383)	(542,297)	(108,036)	(1,140,716)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(352,222)	(272,717)	(223,386)	(848,325)
Սեզմենտի շահույթ մինչև շահութահարկը	1,046,071	(208,984)	392,296	1,229,383
<i>Շահութահարկի գծով ծախս</i>	<i>(140,569)</i>	<i>(28,083)</i>	<i>(52,716)</i>	<i>(221,368)</i>
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	905,503	(237,067)	339,580	1,008,016

<i>Հազար դրամ</i>	Մանրածախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ	72,358,666	82,852,101	40,409,317	195,620,084
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություն	79,395,073	101,511,205	30,954,326	211,860,604

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը 31.03.2019թ. դրությամբ ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	Մանրածախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ Բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, Բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Վճարային քարտերով գործառնություններ	271,560	-	-	271,560
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	101,201	45,131	559	146,892
Դրամարկղային գործառնություններ	14,423	26,178	13,223	53,824
Միջնորդավճարներ վարկերից	28,414	54,493	-	82,907
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	-	13,227	-	13,227
Այլ	48,847	30,927	90	79,865
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	464,446	169,956	13,872	648,275

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Բանկն իր հիմնական գործունեությունը իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Բացառությամբ ֆինանսական գործիքների՝ Բանկը չունի ՀՀ տարածքից դուրս այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ:

42. Կապիտալի համարժեքություն

Խումբն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Խմբի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բազելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Խմբի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Խումբն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%: Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջներին համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

2019 թ. մարտի 31-ի և 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության նորմատիվը, որը հաշվարկվել է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջներին համաձայն, կազմել է՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/03/2019թ.	31/12/2018թ.
1-ին դասի կապիտալ	30,059,973	28,581,161
2-րդ դասի կապիտալ	7,897,432	9,741,938
Ընդհանուր կապիտալ	37,957,405	38,323,098
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	270,131,460	267,320,947
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	14.05%	14.34%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը 30,000,000 հազ. դրամ է: